

ELŐFIZETÉS

HETILYEN:

Egy évre 24 korona
Egy hónapra 2 korona.

VÉTSZKEN:

Egy évre 24 korona
Egy hónapra 1 k. 40 f.

HÍRDETMÉNYEK:

6-hasábos példát egyeztető 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitókár szára 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 23. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Péntek, szeptember 26.

Mai számunk főbb közleményei:

Vendégek: A közlekedő válság.
Egy régi aradi könyvről.
Vasutások értékesítése Aradon.
Gyűjtogatás a Kocsuth-ünnep miatt.
Király és asszony.
A kiegyezés vajudása.
A kórház gyógyszerészség-számlája.
Változások a tanítói karban.
Kis leányok a járáshíróság előtt.
Aszdhogyalja a minisztereknek.
Három a nyúlpeccenyében.
Morvath Paulin megszűkített.
Bence dr. ajándékához.
Mifogott betérő.
Hoklam-kisasszony.
Tárcák: Jó emberek. Írta: Varga József.
**Csarnok: Jegyzetek az aradi vár ostromá-
ról. Írta: Galsai Kovács Ernő.**

A közlekedő válság.

Arad, szeptember 25.

Tegnap és ma is egész nap tartottak a kiegyezési tárgyalások, és maradt holnapra is belőlük, majd ismét Budapesten folytatják őket s ki tudná megmondani, mikor és hol lesz végök? De míg a kormány hol Bécsben, hol egyebütt, az egyezkedések áldatlan munkájában fáradozik, azalatt itthon, lassan bár, de biztosan és gyorsuló tempóban, forduló ponthoz jut a közvélemény, s mire a kormányelnök a parlament elé hozza az átgyurt kiegyezést, úgy lehet megedződik a mindenben engedelmis parlament a közszellem hevéből és a gazdasági önállóságon alul többé nem alkuszik.

Az egész országban, akár törvényhatóságok, akár kereskedelmi kamarák, kongresszusok, vagy népgyűlések, mindenütt fokozódó egyértelműség- és lelkesedéssel sürgetik a gazdasági különválást Ausztriától, mert meggyőződésé lett, hogy az osztrák fél Magyarország életnedveiből él és táplálkozik, hogy odaát az eddig fenállott kedvezőtlen viszonyunkat is az alaposabb kiaknáztatás céljából akarják megváltoztatni, és bennünket a gazdasági önállóságunkhoz Deák Ferenc által fentartott jogunkból is végleg kiforgatni.

Bizonyossá lett, hogy az osztrákok a Bánffy-féle kiegyezést többé nem fogadják el, hiszen most is azon fáradoznak és alkudoznak, hogy egyes vívmányait annak a kiegyezésnek visszacsinálják, holott erre még a mostani paktumokkal agyonpuhított ellenzék sem lehet megkapni, még annyira sem, hogy az előnytelenebb alknak törvénynyé válását általában megengedje.

A vámtarifák megállapítása körüli méltányos egyezség pedig a német agrár vámtörvényében álló emelésével szemközt önmagában képtelenség. A kivitelünk ellenében emelendő német zárlatot a német iparcikkek kizárásával fogja megtorolni az osztrák; annak fejében tehát, hogy nekünk magyaroknak a kivitelünk Németország felé megszűnik, drágábban kell a német konkurrenciától menekült osztrák iparcikkeket fizetnünk. Viszont mivel egészen keletre leszünk utalva, az oda irányuló osztrák ipari exportot az által kel-

lene lehetővé tennünk, hogy határainkat Szerbia, Oláh- és Oroszország nyereszterményeinek megnyissuk, és saját terményeinkkel nemcsak az osztrák, de a magunk piacán is lemaradjunk.

Hogy pedig a vámtarifa épen ebben az irányban dolgozódik át, a felett — tekintettel Bécs és az osztrák kormány befolyásának tulsulyára, semmi kétség immár fön nem forog. Gazdasági érdekeink tehát ebben az irányban is csupán az önálló vámterület és önálló kereskedelmi- és vámpolitika által lennének megóvhatók.

Kevés kilátás van tehát reá, hogy a magyar kormány a vámtarifa dolgában egyáltalán egyezsége jut az osztrákkal, de semmi kilátás sincs arra, hogy a magyar érdekeknek megfelelő egyezséget köthessen; ha pedig ilyen jö a képviselőház elé, alig hihető, hogy válság nélkül elfogathassa azt.

De ha még a gazdasági érdekellentétek kiegyenlítését lehetnek, vagy a káros egyezség törvénynyé válását keresztülvihetőnek gondolnók is, még mindig egy legyőzhetlen közjogi nehézség állandja az egyezség útját, az t. i. hogy a magyar parlament a közgazdasági és vámegegyezéseket törvények gyanánt fogadja avval a feltétellel, hogy ugyanazok a törvények odaát *rendeletileg, a hírhedt 14. §. alapján léptessenek életbe*. Ebbe a magyar parlament bele nem mehet; annak idején maga Bánffy báró kijelentette ezt, s állítólag épen ezért lett ő elejtve Bécsben.

TÁRCA

Jó emberek.

Írta: Varga József.

Úgy két évtizeddel ezelőtt, a „Fővárosi Lapok” szépirodalmi lap volt a legkedvesebb olvasmányom, mert abban arról az áldástalan politikáról sohasem volt szó, hanem csakis az emberi szívet és lelket egyaránt művelő, — nemesítő olvasmányokat tartalmazott.

Zsenge ifjúkorom óta nagy kedvelője voltam az olvasásnak, s különös előszeretettel választottam a szépirodalom iránt; mert ezáltal véltem helyrehozni, illetve elérni azt a műveltségi fokot, melyre ma már a kisiparosnak is szüksége van, melyet azonban szegény szüleim házában el ne sajátíthattam.

Istenem, mennyi álmatlan éjszakába, mennyi önmegtagadásba került, míg az előttem tűzött nemes célt csak némileg is megközelítettem.

Szegény iparossegéd lévén, nemigen jutott a drága könyvekre, s hogy tudás szomjamat kielégítem, elvtársaimmal együtt nem csak Aradon és Budapesten, hanem Bécsben is alakítottunk egy-egy magyar olvasó együletet.

Harminchárman voltunk, akik a bécsi Arzenálban a kérdéses magyar olvasó együletet alapítottuk. S Szalay Ferkót és Faragó Lajost

kivéve, mindnyájan *szertüzekek* voltunk. És ime most negyven év múlva is örömmel gondolok reá, milyen jól esett, ott a németek és csehek között, ha úgy a napi fáradságos munka után összejöhettünk, s magunk között magyarul elbeszélgethettünk.

Egy tisztí szolga tagtársunk szobájában volt a könyvtár, és az összejöveteli helyiségünk. A tiszt ur maga német, de felette finom, humanus ember volt, s nem is sejtette, hogy mi ott az ő lakásán helyel-közzel minő rebellis könyveket olvastunk, melyeket egy bécsi könyvkereskedő Lipcséből, Jenából hozatott meg.

Hát akkor még ilyen *tiltott* olvasmányok után vágyott a magyar itthon, is meg a külföldön is, hogy a könybe bele sirhassa a fájdalomát.

A 66-iki nagy szaladás után a szélrózsa minden irányába elszeledtünk, azzal a fogadalommal, hogy hazaérve mindnyájan egy egy olvasó együletet alapítunk.

En és Szalay barátom. — én itt Aradon, ő pedig N.-Szébenben. — beváltottuk szavunkat, de fájdalom, ami az idegenben olyan szépen bevált, az idehaza részvétlenség miatt csakhamar megszűnt.

A bécsi magyar olvasó egyület tagjai közül ezideig csak Magyar Mihály barátom látogatott meg, ki midőn a bécsi olvasó együletből hozott könyvben egyik barátunk bucsuzó sorait olvas ta, megcsókolta azt.

És most, a midőn harmincöt-negyven év

után ezen ifjúkori élményeim fölmerülnek emlékezetemben, felsóhajtok én is a költővel: Hová lettél, hová lettél, hová lettél, hová lettél Oh lelkem szép ifjusága! De ni, hiszen én a *Fővárosi Lapok*, illetve a *jó emberekről* akartam beszélni és ime hova ragadott el a mult feletti elmélkedés.

Igenis, abban a Fővárosi Lapokban olvastam egyszer egy igen elmésen megírt cikket, a melyben annak írója napnál világosabban kimutatta, hogy *jó ember* csak is *vagyonos ember* lehet.

Látjuk ugyan igen sokszor, hogy egy szegény asszony, ha egy koldussal találkozik, először a zsebéből egy-két fillért s oda adja a szegényebbnek, míg egy ur nő figyelemre sem méltatja a nyomorultat.

De hát szabály kivétel nélkül nincsen.

Lássuk csak, hogy is elmékedett az az uri ember, aki az említett cikket megírta, s minő érvekkel támogatta az ő álláspontját? Es hogy én miért tettem azt a nagy jelentőségű címet: „A jó emberek.” cikkem homlokára?

Cikkirő azon kezdte, hogy szegény ember jó ember nem lehet, mert *tettekkel* nem tudja az ő jószívűségét igazolni. Tántsis Mihály is így elmékedett „A nép katekizmusa” című munkájában; mondván:

„Vasárnap fel két ember. Egyik elmén a templomba, hallgat egy misét, s naza mén. A másik ember elmén a kocsmába, megiszik egy pohár bort s szintén hazamén, e két em-

A közszellem átalakulását és ennek kapcsán a válság bekövetkezését az országgyűlés hosszas szüneteltetése nem hátrította el; az impozáns országos Kosuth-ünnepe és a gazdasági önállóság melletti mind sűrűbb manifesztációk a bekövetkezők iránt semmi kétséget fen nem hagynak. Az ellenzék keményebb parlamenti akciója megdöbbenő visszhangot fog kelteni az egész országban, és jellemző tünete az időnek, hogy *Ugron Gábor*, a többszörösen eltemetett politikai halott, a feltámadás tárogatóját véli visszhangzani Erdély bérceiről és a parlamentbe készül, hogy a népharag lángjában ujja szülessék.

A közeledő válságot már csak úgy kerülheti el a kormány, vagy legalább is úgy irányíthatja a nemzet kisebb megpróbáltatása és kárával, ha maga is minden utógondolat nélkül szívvel-lélekkel a gazdasági önállóság politikájához csatlakozik, s a helyett, hogy idejét és eráját meddő alkudozásokkal fecsérelné el, inkább élire állana az országos mozgalomnak, irányt szabna neki, egységessé tenné és tervszerűen s haladék nélkül előkészítené a gazdasági különválást, az önálló vámterületre való áttérést.

Egy régi aradi könyvről.

(A *Karacsay-kodex*.)

Arad, szeptember 25.

Szily Kálmán, a kiváló tudós írja a *B. H.* mal számában a következőket, bennünket közelebről érdeklő cikket:

Aradon, 1873-ban *Réthy Lipót* nyomdájában többek közt egy 106 oldalas füzet jelent meg, melynek címe: *Régi Magyar Énekek*, közlése *Somogyi Antal*. Az előszóban *Somogyi* elmondja, hogy „Bécsben harmadéve, több más latin könyvvel együtt, szerezttem Cicerónak *De officiis Lib. 8 etc. 1582. évi kiadását*. E könyv nyomtatott levelei közé (a régen gyakori, s naptárakra nézve még ma is divatozó szokás szerint) jegyzetekre való levelek kötvék, a papír minősége szerint itélve, 16-ik századbeliek. Ezek egy részére van írva a jelen füzet tartalma — székely betűkkel, a melyek a Bél

mult századi munkában közlöltekhez hasonlóak, csak hogy sok helyt összefolynak. Majd, néhány be nem irt levél után, a többi levélre latin jegyzetek írják Ciceró említett művéhez, a 16-ik század végén és 17-ikben használt betűkkel.

E *Régi Magyar Énekek*-ről a hírlapok nem igen vettek tudomást; mint mondani szokás: agyonhallgatták őket. Nekem csak 1888-ban jutottak birtokomba *Somogyi Antal* többi művével együtt. Képzelmű, mily érdeklődéssel fogtam olvasásukhoz: *Régi magyar énekek* — még hozzá: *székely betűkkel írva*. Olvasom, olvasom, sajátos érzés támad bennem, a mit köznyelven így szoktunk nevezni: „furcsa, mondhatnánk különös.”

Egyszerre csak ezt olvasom a könyvben:

„Hogy ajrul büngen lekeringnek,
Világot adnak szemünknek.”

És *Somogyi* hozzátézi, *aj* annyi mint „*alj*”; *büng* pedig „*tetőpont*.” No ez az én szememnek is egyszerre világot adott. *Büng* u. m. *tetőpont*! Hiszen ezt a *büng* szót *Bugát* csinálta 1836-ban s meg is mondja, hogy a zenithet mért keresztelte el magyarul *büng*-nek, mert a fajunk fölött csüng-*büng*, már t. i. a zenith.

Oh, hogy a fránya vigye el ezt a *Somogyi*, hisz ez egy imposztor! No, de csak hidegvér. Egy tanu szavára nem szabad senkit elítélni. Lássuk, akad e még több tanu is?

*Somogyi Antal*nak egy másik munkája 1844-ben jelent meg Szegeden. Címe: *Szók*. Egy kis szótár ez, bolondabbnál bolondabb szókkal. Az előszóban megmagyarázza, hogyan jutott ő e szókra? „A szó végén levő ragot elhagyva, elvonhatjuk a gyököt s meghatározhatjuk a gyök jelentőségét is.” Így faragja ő aztán a következő igéket: csacsni, csurni, bugyni, bolni, csörögni (a „csacsogni, csurogni, bugyogni, bolyogni, ringatni, csörömpölni“-ből); az onni, önni, irni igéket (az „omlani, ömleni, iramlani“-ből); a erhi-t az eredni-ből; a marni-t a maradni-ből; a mad-ot a madas-ból. „mert *Pilis* táján a magast ma is madas-nak mondják, stb., stb.

E bolondságokat *Somogyi* — ismétlem — 1844-ben nyomtatta ki Szegeden, mint az ő nyelvészkedéseinek gyümölcsét. Es ime csodák csodája: mindezek a furcsa igék, melyeket *Somogyi* 1844-ben gyártott, egytől-egyig megvan-

nak az 1873-ban szintén *Somogyi*től közzétett *Régi Magyar Énekek*ben nyomtatva, és az 1871-ben Bécsben szerzett *Cicero* példány közbefűzött papírlapjain a *Bél Mátyás*hoz hasonló székely betűkkel írva, vagy inkább róva. Nem egy, száz tanu bizonyítja, hogy *Somogyi Antal* uram maga fabrikálta azokat a *Régi Magyar Énekek*et, és ő maga írta be őket, ugynevezett székely betűkkel abba a *Cicero*-példányba, a melyet mostani tulajdonosa után, *Karacsay-kodex*-nek szokás nevezni.

Ki volt ez a *Somogyi Antal*? 1873-ban *Aradon* nyomatta könyvét; valószínűleg ott, vagy közelében kellett laknia. Írtam tehát még 1888-ban egy aradi tanárnak, egykori kedves tanítványomnak, s tőle, 1888. szeptember 22-ről keltező, a következő levelet vettem:

„Megtisztelő fölszólítását véve, utána jártam a *Somogyi Antal*ról megtudható adatoknak s azt hiszem, hogy eleget tudtam meg róla. *Fábián László* főispán fia *Fábián Gábornak*, ki *Somogyival* benső barátságban élt s így kiemerítően tudósíthatott az érdekesebb körülmények felől. A főispán ur közlése szerint *Somogyi Antal* igen sokoldalú, tanult ember volt; 1848-ban a Szeged melletti *Tápénak* országgyűlési képviselőjévé választották meg. *Deák Ferencnek* igen jó barátja volt s később is mindennapos látogatója volt az öreg urnak. Forradalom után emigrált és egy ideig *Jersey* szigetén, később *Londonban* tartózkodott. Majd 1865. és 1868. között jó barátai módját nyújtottak neki a hazajövetelre; ezután nagyobb részt *Pesten* tartózkodott, de igen sokszor és huzamosabb időre látogatott el vidéki barátjaihoz is, különösen Szegedre, a hová fiatal korának emlékei fűzték és *Aradra*, a *Fábián*-házhoz. Élete utolsó éveit *Zomborban*, *Návay* barátja házában töltötte *Könyvei* ládáiban csomagolva különböző vidékeken lakó barátjainak házában állottak; sok könyvet nem tartalmazott az egész könyvtár, inkább különlegességeket és irományokat. E könyvtárat aztán még életében összehordotta és az ottani nagy *Somogyi*-könyvtárnak ajándékozta. A mi a *Réthy Lipót* nyomdájában, *Fábián Gábor* közbenjárása mellett nyomtatott *Régi Magyar Énekek*-et illeti, azokról a főispán ur azt mondja, hogy apokrifek. Ő is, mint annak előtte az *Ossián* szerzője, nagy port akart fölvetni e munkájával. *Fábián* főispán ur állítása szerint azokat az énekeket

ber közül melyik tett jót, melyik tett rosszat? Egyik se tett se jót, se rosszat, hanem, ha bármelyik is a szegénynek adott volna egy fillért, az az egyik már jót cselekedett volna.”

Egy fiatal iparos ember bejárta a nagy világot, s megszerezte magának a szükséges szakismereteket. Hazaszereztétől vezéreltetve hazajön végre, hogy itt érvényesítse ismereteit. Igen ám, de ma a szaktudományból magából megélni nem lehet, ahhoz pénz, kitartás kell, vagy legalább is egy két jó pártfogó, ámde az ő szegény szülei, rokonai — vagyonszember fia Magyarországon nem megy iparos pályára, — szívében hiában él a legjobb akarat, nem segíthetnek rajta, mert nem bírnak azzal a jó kellekkel, a melyet pénznek neveznek. Mit kénytelen tehát tenni a mi jó fiatal emberünk, ha érvényesülni akar? Keres, — s ha talál jó — egy vagyonszember embert, a ki őt kisegíti, akkor az a vagyonszember jó ember lesz, míg az ő szegény szülei, rokonai semlegesek maradtak. Ily körülmények miatt marad a magyar iparos nagy része a külföldön, ahol őt mint embert, s a munkáját is jobban megbecsülik, mint idehaza; és mi akkor büszkén nevezük a mienknek, és sietünk a kegyeit keresni.

Az ily dolgairól írta *Petőfi Sándor*: „Azzal dicsekedni váltig, Amí szegényünkre válik.”

Egy jól végzett, de szegény sorsu fiatal ember, tele ambícióval, szeretné megkezdett pályáját folytatni; de szegény sorsu szülei, akiknek már eddig végtelen megerőltetésükbe került a fiuk iskoláztatása, nem képesek a felsőbb

iskolába küldeni őt, mert nincs hozzá tehetségük. Mit tesznek tehát a szegény szülők és rokonok, hogy gyermekük jövőjét biztosítsák? Összejárják az ismerős vagyonos, vagy magas állásu és befolyásos egyéneket s esdve kérik, őket, hogy tekintetbe véve szegény sorsukat, s a fiatal embernek kiváló tehetségét, tanácsoljon, segítsenek, hogy az ifju, aki nemcsak a magának, hanem a hazának is tehet jó szolgálatokat, célt érhesen.

Es mi történik?

A legtöbb esetben az, hogy a kegyes pártfogók megszavaznak a fiatal embernek egy ösztöndíjat, s az arra illetékes magas állásu ur kiadja részére a szegénységi bizonyítványt. S a jó fiu s a boldog szülők megköszönik a jótettet, melyet a befolyásos pártfogók s a magas állásu ur velük gyakorolt. S ezzel igazolták ők is, hogy jótettet csak vagyonos, vagy magas állásu ember gyakorolhat.

Ime egy másik példa:

Egy jóra való, szorgalmas, de szegénysorsu kereskedősege elérte az időt, amidőn szeretne családot alapítani, talált is már egy kedves leányt, akit szíve egész melegevel szeret, de mert vagyontalan, mert még nem önálló, nem mer nyilatkozni. Elkezdődik a szülei háznál és a rokonok között a tanácskozás: hogy mint lehetne a fiunak egy boltot kinyitni, hogy mint önálló ember léphetne fel szíve választottja előtt, ahol aztán nemcsak kedves asszonykát, hanem egy kis hozományt is kaphatna, melylyel aztán üzletét megnagyobbíthatná s szilár-

dabb alapra fektethetné. De a szülői s rokonai jóakarata itt sem ér semmit. A kereskedéshez is pénz kell, mint a hadviseléshez, az pedig nekik nincsen. Keresni kell tehát az ifju kereskedőnek is egy jó embert, akinek pénze van, aki rajta segíthet. És így érvényesül itt is, amit állítottam, hogy jót csak vagyonos ember gyakorolhat.

A fiatal földmives-fiut, aki szemefénye, büszkesége, gyámolítója volt a családnak, elviszik katonának, pedig odahaza már szótték valakivel jövő boldogságuk rózsaláncát, ámde a törvény előtt mindenkinek meg kell hajolnia, akár ur, akár földmives; s habár felpántlikázott kalappal vigan dalolja utca-hosszat hogy: „Nem a világ ez a három esztendő”, mégis sajog a szíve, ha arra gondol, hogy három évre el kell hagyni a megszokott, kedves otthonát és mindazokat, a kiket olyan nagyon szeretett.

Ha már eltelt, hát csakugyan rövid a három esztendő — nekem hat jutott bi belőle — de mikor megkezdte az ember, hát egy örökkévalóságnak tetszik. Hátha így, hátba úgy — töprenkedik az ifju — hiszen minden megessett már a nap alatt.

De meg ám!

A gondos apa időközben meghalt, a szegény hű nő, az áldott jó édes anya nagybeteg lett utána, doktor, patika, temetés sokba került, a termés is rosszul ütött be és most nem volt, aki ernyedetlen szorgalmával pótolta volna a természet mostohaságát, fogyott-kopott a kis

maga Somogyi írta be az üres lapokra, valami fakó kémiai tintával, melyet az öreg alighanem maga komponált, mert nagy ezermester volt. Somogyi rossz néven vette a közönségtől, hogy munkáját agyonhallgatta s sürgette is Fáblián Gábort, hogy beszéltesse róla. Fáblián Toldynak írt az ügyben, mire Toldy a következő szavakkal válaszolt Fábliának: Az Ossián szerzője legalább élvezeteset nyújtott, de a Somogyi művéről hallgatni kegyesség. Tavaly, vagy két év előtt bekövetkezett halálakor 77—78 éves lehetett.

Most olvasom, hogy *Fadrusz* a zilahi Tuhutum-émlékre hat énekét vésett be a Karacsay-kodexből. Ha Toldy Ferenc élne, bizonyosan azt mondaná: Uram, ez nem volt kegyesség! S ugyanezt mondaná nekem is.

A zirczi választás. *Udvar* Ferenc zirczi orsz. képviselő mandátumát megtámadó petíció tárgyalását ma délelőtt befejezte a kir. Kuria második választási tanácsa. *Meyer Lajos* dr. győri ügyvéd válaszára tették meg *Tetölleni Armin* dr. és *Jánossy Béla* dr. választásvédők viszonyításukat. A Kuria október hó 1-én, szerdán déli 12 órakor hirdeti ki határozatát.

Visszavont petíció. *Nosz Gyula*, szepes-szombati orsz. képviselő ellen beadott és már a vizsgálat stádiumában levő petíciót a kérvényezők: *Politzer Jakab* és társai ma visszavonták.

Vasutasok értekezlete Aradon.

(Osztrák és magyar vasuti főfelügyelők konferenciája.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 25.

A vasuti leszámoló hivatal igazgató-tanácsának tegnap tartott ülésén után ma valóságos vasuti kongresszus gyűlt össze Aradon, az arad-csanádi egyesült vasutak nagytermében. A magyarországi és ausztriai vasutak ellenőrségi főnökei gyűltek össze ma tanácskozássra, hogy több közösen elintézendő tennivalónak egyöntetű elbárást megbeszéljék.

Az értekezleten *Kohn* Ferenc József, a szab. osztrák-magyar államvasutak központi főfelügyelője elnökölt, s azon résztvettek a szab. osztrák-magyar államvasutak részéről: *Telátkó* főfelügyelő, a cs. kir. osztrák államvasutak bécsi

igazgatósága részéről: *Pressburger* főfelügyelő, a m. kir. államvasutak igazgatósága részéről: *Zucker* főfelügyelő, az északi vasut részéről *Császár Nándor* és *Breitfelder* főfelügyelők (Bécs) a cs. kir. osztrák államvasutak vidéki igazgatósága részéről *Voger* főfelügyelő (Lemberg), *Weisz* főfelügyelő (Lincz), *Hermann* főfelügyelő (Olmütz), *Sustek* főfelügyelő (Pilsen), *Masak* főfelügyelő (Prága), és *Hübel* főfelügyelő (Villach), a déli vasut igazgatósága részéről jelen volt *Schmikal* főfelügyelő (Bécs), *Daróci* főfelügyelő (Budapest), az osztrák északnyugati vasut részéről *Dlask* főfelügyelő, a kassa-oderbergi vasut részéről *Kant* főfelügyelő (Budapest), a bécsi vasuti központi leszámoló hivatal részéről *Schiller* főfelügyelő, a szegedi leszámoló hivatal részéről *Benedikt* főfelügyelő, a buschtehradi vasut részéről *Machacek* főfelügyelő (Prága), a cseh-északi vasut részéről *Bardas* főfelügyelő (Prága), a bosznia hercegovinai vasutak részéről *Kment* főfelügyelő (Szerajevó), az aussig-teplítzi vasut részéről *Iovag Popp* főfelügyelő (Tepitz), a győrsopron-eberfurti vasut részéről *Straner* főfelügyelő (Sopron), az ungvölgyi vasut részéről *Szentiványi* főfelügyelő, és végül az arad-csanádi egyesült vasutak részéről *Szathmáry János* főfelügyelő és *Sándor Ede* főellenőr.

Az értekezleten főképp tarifa és kezelési ügyek, azoknak eddig különböző módszereinek egyszerűsítése volt napirenden. Ez értekezletet holnap délelőtt folytatják s előreláthatóan be is fejezik.

Egy órakor az arad-csanádi egyesült vasutak igazgatósága az értekezlet tagjainak tiszteletére a Millennium vendéglő külön termében ebédet adott.

Az ebéd alatt több fölköszöntő hangzott el. Az elsőt *Kohn* főfelügyelő mondta, meleg, elismerő szavakkal mondva köszönetet az arad-csanádi egyesült vasutak igazgatóságának vendégszeretetéért, biztosítva az aradiakat, hogy az itt töltött napok emlékezetesek lesznek előttük.

Azután *Szathmáry János* Acsev főfelügyelő éltette a vendégeket. Arad, a mely messze a fővárostól, ugyszólván a pusztaságban elrejtve él, mindig örül, ha idegeneket tisztelhet falai között, főképp, ha az idegenek Aradon jól érzik magukat és e város tetszésüket nyerte meg. Szívének egész melegével üdvözli a monarchia vasuti főtisztviselőit.

vagyon és az a bizonyos valaki is meggondolta magát, neki hosszú volt az a három esztendő s elfeledte az adott szavát.

Szóval, mire a jó, a szorgalmas ifjuember hazakerült a katonaságtól, csak nyomort és hűtlenséget talált. Mitévő legyen most, hogy a sok mulasztást helyre hozza? Megkettőzött szorgalommal munkához látna, ámde hiányoznak a segítő eszközök: a jószág, a műszer. Mit tegyen tehát a boldogtalan? Felkeresi a régi ismerőseit, rokonait, akik felette örülnek hazajövetelén s talán meg is dicsérik, milyen helyre legény lett, hogy megemberesedett, ámde mikor előhozakodik, hogy ez kellene, meg az kellene, hát egyik jobban sopánkodik, mint a másik, s titkon örül, ha a kedves rokon eltávozik.

Igen ám, de enni és ruházkodni kell az embernek mégha szegény is, mint tehet hát máségyebet a szegény, jóra való földművesünk, minthogy kénytelen-kelletlen keres magának egy jó embert, aki egy kis kölcsön pénzecskével kisegíti. Megerősítvén ő is előbbeni állításomat, hogy: *jót csak vagyonos ember tehet.*

Egy jól képzett s ambiciózus iparos, vagy mérnök-ember áthatva minden szép és nemes tulajdonoktól, jó hírneve gyarapítása, a hazai ipar vagy művészet ápolása, fejlesztése érdekében elhatározza, hogy részt vesz ezen, vagy azon a világhiállításán. S hónapokig gondolkodik, tervezget, hogy mit és miként alkosson olyan műtárgyat, amelylyel a nagyvilág előtt nemcsak hogy megállhasson, hanem hogy ott

dicsőséget, elismerést is arathasson. Most hát tehát az volt egyik be nem vallott célja, hogy fáradsága, tehetsége árán, kitűnjön a mindennapiság homályából. De hogyan, honnan és miképpen? Egy, még az agyban rejlő gondolatra nem igen lehet pénzt kapni.

Elmegy tehát a művész is, és itt is, ott is előadja, hogy mit s minő nagyszerűt akar teremteni. Sok tusakodás, tanakodás után, kisérik a jóakarói, hogy az a bizonyos műtárgy, amit ez s ez a kiállításra készíteni akar, szükséges-e ide, vagy oda. S mikor a dologgal már idáig jutott, félig célját érte, aztán keres ő is és akkor már talál egy jó embert, aki aztán az ügyét többnyire köz, vagy állam költségen dűllőre juttatja.

Egy jó családból való fiatalember kitűnő sikerrel letette az érettségét, megfelelő tudással s nagyratörő gondolatokkal nekivág a világnak, s csak akkor látja meg, minő nehéz a mindennapi kenyeret megkeresni, mikor egyik hivatalban úgy, mint a másikban azt a választ kapja, hogy:

— Nagyon sajnáljuk, de jelenleg nincs üresedés.

És elkezdődik itt is a régi nóta, a pártfogó utáni hajsza.

De minek folytassam tovább. A kép, amelyet festenem kellene, mindig sötétebb-sötétebb hátteret kapna. Mert naponta kevesebb lesz a főka és több lesz az eszkimó.

Erre a vendégek nevében *Daróczy*, a kassa-oderbergi vasutak felügyelője válaszolt. Arad — ugymond, — egyáltalán nincs a pusztaságban; a fejlődése azt mutatja, hogy igazi kultúrváros, modern intézményekkel, s az idegennek csak gyönyörűsége telik benne, ha itt van. Az aradiakat éltette.

A vasuti főtisztviselők tegnap és ma is sétát tettek a városban, megtekintették a nevezetesebb épületeket, s általában, mint világlátott emberek, egyéb országok vidéki városaival összehasonlítva, igen dicsőően nyilatkoztak Arad külső képéről.

Király és asszony.

(Epizód egy udvari bálból.)

Arad, szeptember 25.

Az egész világ elképedt azon a jeleneten, mely vasárnap a spaai ravatálnál történt. Akár úgy áll a dolog, hogy a király, parancsoló kezmozdulattal, az anya koporsója mellől utasította el leányát, akár úgy, hogy üzenettel adta tudtára, hogy nem akarja látni: *Lipót* király tette egyike a legdurvább c-aládi jeleneteknek, melyeket a történelem uralkodóházakról feljegyzett. Az a berlini ujság, mely a hír első hallatára párhuzamot vont *Lipótnak* éppen nem királyi tette s a mi királyunk nemes lovagiassága közt, melylyel egy pillanatig nem habozott, hogy menyének az új házasságkötést megengedje, sőt a grófi párt minduntalan elárastotta jóságával és kegyével, — csakugyan fején találta a szegyet. S méltán kiált fel, hogy mily óriási az ellentét a belga király haragja és a mi királyunk kedvessége és szeretetreméltósága közt.

Az ember csak elámul, a hogy e dolog részleteit olvassa és azt kérdi magától, hogy *Lipót* király, mint apa szolgál-e rá elsősorban, hogy elítéljék, vagy mint férfi, aki a nővel érezte ellenséges indulatának durva kitörését.

És itt ismét királyunk nemes alakja tűnik elénk, mint példaképe a lovagoknak a nőtiszteletben. Az ő finom érzékét az ily dolgokban nem téveszti meg az élet semmi körülménye, még az a szigorú etikett sem, mely udvaránál sértetlen szuverenitással uralkodik napjainkig. Egy udvari esemény, mely a nyolcvanas években történt, többet mond e tekintetben minden más magasztalásnál.

Ferencz József király Budapesten volt udvarával s fényes udvari bált adott a budavári palotában. Ekkor történt az a kellemetlen eset — sokat írtak róla akkor az ujságok, — hogy két hasonló nevű mágnás meghívóját összeeszerelte a főudvarmesteri hivatal kancelláriája. Pedig a két meghívó között lényeges különbség volt s ebből származott az udvari bálók történetében párját ritkító kellemetlenség.

Idősb F. Pál gróf meghívóját kapta meg ifjabb F. Pál gróf és az idősb gróf az ifjabbikét. Az idősb gróf felesége udvarképes hölgy volt s így a meghívó a grófnak és nejének szólt, az ifjabb gróf neje nem volt udvarképes s így csak a férj volt a hivatalos. A két meghívó elcserelése folytán az idősebb F. gróf duzzogva félrevonult s nem jelent meg a bálon, az ifjabbik F. gróf pedig megjelent nejével, ki fényt szóró gyémántjaival, kábitóan szép toalettjével s még kábitóbb szépségével, mint maga a ragyogó tünemény vonult végig férje karján a már összegyűlt előkelő dámák elámuló sorai közt.

Nem telt bele öt perc s a szép grófné alakja ismét feltűnt ugyanabban a teremben; de most már visszafelé tartott *Hohenlohe* herceg főudvarmester karján s követte férje, összeszétörve, meggörnyedten, mint a régi időkben az, a kít a kadiumi jármon hajtottak keresztül. A grófnét egyszerűen kivezették az udvar;

bálból. Ugy történt a dolog, hogy a mikor férjével ama terem felé közeledett, a hoi az udvarnál először megjelenő hölgyeket bemutatják, a királyné helyettesének, elébe állott a főudvarmester és szertartásos hidegséggel tudára adván, hogy „a grófné nem hivatalos az udvari bála”, karját nyújtotta neki — az eltávozásra.

Budapesten akkor sokáig tárgyalták még az esetet s természetes okául elfogadták azt a köztudomású tény, hogy a grófné már származásánál fogva sem tarthatott igényt az udvarképességre, annál kevésbbé, mert Bécében, mielőtt a gróf feleségül vette, nyílt trafikja, vagy sorsjegyüzlete volt.

De a miben, mi a demokrácia, oly könnyen megnyugodtunk, Ferencz József király azon megütközött. Rosszalta Hohenlohe herceg eljárását a nővel szemben és azt mondotta, hogy ha már megtörtént a tévedés, következményeit más oldalról kellett volna levonni, a grófnét pedig az udvar vendégének kellett volna tekinteni azon az estén.

Gyujtogatás a Kossuth-ünnep miatt.

(A nagylaki tótok bosszúja.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 25.

Megdöbbenő dologról ad hirt nagylaki tudósítónk. A községben gyujtogató kezek nyomán egymásután lángbaborulnak a házak és a mi ennél elszomorítóbb, egyre élesebben tör ki a tulnyomó többségben levő tótoknak a magyarok ellen irányuló gyűlölete, melyet Boór Lajos, a hirhedt agitátor lelketlenül szít a nagylakiak között és már is odáig juttatta a különben békés községet, hogy a magyarok vagyoni biztonságát nagyobb csendőri beavatkozás nélkül uton-útfélen veszély fenyegeti.

Ennek a nemzetiségi háborúnak következő története van: Nagylakon a magyarság fényes ünnepségeket rendezett Kossuth Lajos születésének száz éves fordulóján és mint mindenütt ebben az országban, ott is fölkérte az ünnepélyt rendező bizottság az ág. ev. egyház felügyelőjét, hogy szeptember 19-én az ág. ev. templomban istentiszteletet tartasson és a templom tornyára a háromszínű magyar lobogót tűzesse ki.

Lauróvics János dr. egyházfelügyelő készséggel teljesítette a rendező-bizottság kérelmét és fölhívta Boór Lajos ág. ev. lelkészt, hogy a magyar zászlót a templom tornyára tűzesse ki. Boór Lajos lelkész, aki hirhedt pánszláv agitátor, erre a fölhívásra egyszerűen azt felelte, hogy Kossuth Lajos nem volt tót, ennél fogva a tót templomra nem tűzi föl a magyar zászlót és istentiszteletet nem tart.

Ez a cinikus kijelentés a legnagyobb mérvben fölháborította a nagylaki magyarságot, de a higgadtabb elemek arra törekedtek, hogy a készülő ünnepélyt semmiféle botrány meg ne zavarja és mindent elkövettek oly célból, hogy az evangélikus lelkész méltó büntetését legalább is egyelőre elhárítsák, mert különben a nagy izgalomban megtörténhetett volna, hogy véresre verik. Az ünnepélyt rendező-bizottság a nagylaki róm. kath. plébánost kérte föl az ünnepi mise tartására s így szeptember 19-én Dobs Ferenc tartott misét és így csöndben, méltóságteljesen ünnepeltek a nagylaki magyarok. Föl kell itt említenünk, hogy Nagylakon a lakosság nagyobb része tót és oláh, akik az ünneptől távol maradtak.

Szeptember 19-én, este a magyarok fényes kivilágítást rendeztek és ekkor megtörtént az, hogy ismeretlen tettesek tulbuzgó fölhevülésükben néhány sötét ablakot beverték, de viszont

nyomban megtörtént az is, hogy a tót suhancok a kivilágított ablakokat verték be. Mindazonáltal az ünnepség különösebb összeütközés nélkül folyt le, de úgy látszik, a tótokat az ő vezetőjük nagyon fölbiztatta és folyton bujtogatja, mert a tót lakosság nagyon el van keseredve az ablakbeverések miatt és az történt, hogy ezen eset miatt már eddig három házat és egy szalmakazlat felgyújtottak, egynél pedig a gyujtogatást megkisérelték. — Fölgyújtották Baur István rendőrbiztos lakházát és egy másik házat, mely a rendőrbiztos nővéreinek a tulajdona. Elkövették a gyujtogatás kísérletét Manheim Salamon házában, ahol a tűzoltók sikeresen akadályozták meg, hogy a vész tovább terjedjen.

Általában az a gyanu, hogy a tüzek gyujtogatásból eredtek, bosszúból az ablakbeverések miatt. A lakosság rendkívül izgatott és az előljáróság a képviselőtestületet közgyűlésre hívta össze. A közgyűlést pénteken tartják meg.

TÁVIRATOK.

Adomány a buroknak.

London, szeptember 25. Phipps Henrik, a Carnegie-intézet tagja, Botha tábornoknak 100,000 dollárt bocsátott rendelkezésére, avval a megjegyzéssel, hogy reméli, hogy a béke ideje most érkezett és minden veszély el van temetve és hogy semmi sem fog történni, a minek Angliára nézve barátságtalan célzata lesz. Ohajtja, hogy a pénzt Botha, Delarey és egy még megnevezendő személyiség kezeljék. Az adomány elfogadásánál Botha kijelentette, hogy nem habozik biztosítani az adományozót, hogy a pénzt jótékony célokra fordítják és semmiesetre sem Anglia ellen irányuló célokra. A Phipps által kifejezett óhajhoz képest Botha bizalmi férfiakul sir James Roseinnes transzváli főbíró, sir Richard Somonon transzváli főállamügyész és Adams oranje-gyarmati helyettes kormányzót nevezte meg és hozzá-tette:

— En a békét a szó legteljesebb értelmében szeretem. Egyetlen törekvésem most az, hogy honfitársaim szerencsétlenségét enyhítem.

Phippsnek a gyarmatügyi hivatalhoz intézett kérésére, a melyben önálló számadástétel melletti működő bizottság kinevezését hozta javaslatba, Chamberlain hozzájárulását fejezte ki és azt mondta, hogy ha Phipps beleegyezik, egy angol embert fog a vezetőségbe harmadik tagul kinevezni. Az adomány sokkal nagyobb mértékben felkeltené az angolok rokonszenvét, ha fajokülönség nélkül fordíthatnák az özvegyek és árvák javára, de még ha csupán a burok javára volna is rendelve, hajlandó közreműködni az önálló vezetés biztosításában. A Phipps által felajánlott összeg csak a burok özvegyeinek és gyermekeinek segélyezésére van rendelve.

Elhunyt császár.

Páris, szeptember 25. A Figaro fenntartással közöl egy tegnapi seouli magántáviratot, mely szerint ott az a hír van elterjedve, hogy a koreai császár meghalt.

Roosevelt jelöltsége.

New-York, szeptember 25. A saratógái konvenció határozata kötelezi New-York állam köztársasági választóit, hogy mindent elkövessenek Roosevelt újból való megválasztásának biztosítására.

Kis leányok a járásbiróság előtt.

(Az elítélt gyermekroncs.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 25.

Kevés tárgyalást kísért még akkora érdeklődés, mint azt, amelyet ma tartottak az aradi járásbiróság előtt. Az érdeklődésnek azonban kívül kellett maradnia a tárgyaló termen, mert a kérdéses ügy, Hallósy László ismert bűnügye, olyan természetű, mely a nyilvánosságot kizárta.

A felháborító bűn, melylyel Hallósyt vádolták, mint ehhez különben kétség sem fért, a tárgyalás folyamán beigazolódtott, s a közszemérem ellen elkövetett vétségeért három heti fogság büntetéssel sújtotta a bíróság. Ezzel egyelőre befejezést nyert az ügy, mely ugyancsak felkavarta Arad társadalmát.

A mai tárgyalás külső képében nem árulta el, milyen csunya, visszataszító dolgokról lesz szó ott a törvényszék épületében. A járásbiróság folyosóját vidám hang tette zajossá, mintha csak majális lenne készülöben. Kis leányok zajongtak, nevetgéltek ott, kiknek gyermekes naiv kedélye annyira távol állott a szennyes ügy megértésétől, hogy nem tudtak komolyak lenni. A polgári iskolás kisleány-tanuk ujjongva üdvözölték társnőiket, amint sorra megjelentek. Valamennyit atyja kísért, s a szülő arcok már sokkal komolyabbak voltak, sőt aggodalmasan komorok annak tudatában, hogy gyermekeik, a tudatlan, kis virágok bármilyen messziről is, együtt szerepelnek a vádlott nevével az ügyben.

Mikor Révay Kálmán bíró, meg a többi hivatalos emberek megjelentek, s a leányokat egyik irodába tessékelték, a kis tanuk megszeppentek, sőt egyik leányka keresztet is vett magára.

A bíróság azután a vádlottal, ki Révay bíró előszobájában várakozott, bevonult a tárgyaló terembe, hová behívták az apákat is, mint bizalmi férfiakat. A leányok most egy csomóba verődve, szepegve, és mégis nevetgélve várták, amikor őket szólítják majd be. Érezték, hogy kellemetlen delog előtt állanak, s felébredt bennük a jövő kisasszony, aki már tudja, hogy mi a kompromittálás. Ez a sejtelmes komolyság vitte a leánykákat arra, hogy egy ott álló újságíró körülfogtak, s kórusban kérték.

— De azután ne írja ki a nevünket az újságba.

Egy leánynak súlyos aggodalmai voltak arra nézve, hogy mit fog Hallósy tenni, ha majd ellene vallanak.

— Még megöl — mondta — hiszen ugyanis fenyegetődött akkor...

— Ki kellene kutatni a zsebeit — tudotta meg egy másik — hátha revolver van nála.

Mindez olyan zsebongás közben történt, mely emlékeztet arra a zajra, mikor nyolc óra előtt az iskolában a „kisasszony” benyit az osztályba. A tanító-kisasszony megjelenésére azután egyszgriben mélységes és szorongó csend támad. Így volt ez most is, mikor a szomszéd teremből, hol a tárgyalást már megkezdték, átizent a bíró, hogy a kis hölgyek legyenek szivesek csendesebben viselkedni. Néhány percig tartott azonban csak ez a csendesség, mert a leány kák elfeledkeztek arról, hogy milyen komoly helyen vannak s újból olyan parlamenti zajt csaptak, hogy a raikszrát sem különben.

A tárgyalást ezalatt, félhárom órakor megnyitotta Révay Kálmán albiró. Mint kir. ügyész-ségi megbízott megjelent Radó Károly dr., ügyvéd. A vádlottat, a távollevő Nagy Sándor dr. helyett Papp Kornél ügyvédjelölt védte.

A tárgyalás előtt Radó Károly ügyéségi megbízott az ügy természeténél fogva zárt tárgyalást indítványozott, mely indítvány értelmében Révay albiró meghozta a határozatot és így a tárgyalás itelethozatalig zárt ajtók mögött folyt le.

A tárgyalás menetéről a törvény szigorúan tiltja a tudósítást, de annak tárgya sem engedné meg a részletek megírását.

Két és fél óráig folyt a tárgyalás. Az ítéletet esti hat órakor hirdette ki Lévy albiró. Az ítélet Hallóssy Lászlót közszemérem elleni vétség elkövetésében mondja ki bűnösnek s ezért három heti fogházat és hatvan korona pénzbírságot szabott ki reája. Bűnösnek mondta ki az ítélet továbbá Hallóssyt három rendbeli becsületsértés vétségében is és ezért 60 korona pénzbüntetésben marasztalta el.

Radó Károly dr. ügyéségi megbízott az ítéletben megnyugodott. Vádlott és védője Papp Kornél az ítélet ellen felebezést jelentettek be.

Vádlott bejelentette, hogy Aradról eltávozik és megjelölte lakását, hogy újból beidéztesénél esetleg az országos körözést kikerülje.

Sulyosbíró körülményként szerepelt az ítélet meghozatalánál a vádlott intellegenciája, továbbá, hogy a bűncselekményt fiatal lányok ellen intézte és hogy azt rendszeresen üzte. Ellenben enyhítő körülményt is vett figyelembe az ítélet; ugyanis azt, hogy vádlott ellenállhatatlan szenvedély rabjaként tűnik fel, mely azonban nem volt oly mérvű, hogy beszámíthatatlanság lett volna megállapítható, vagy hogy őt a szabad akarat elhatározásában meggátolta volna.

Az ítélet kihirdetése már nyilvános volt s a tárgyalótermet teljesen megtöltötte a folyosó kíváncsian varakozó közönsége.

A kiegyezés vajudása.

(Az eredménytelen bécsi tárgyalás.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 25.

Ma délelőtt folytatták Bécsben a kiegyezés és az autonóm vámtarifa dolgában a közös miniszteri értekezletet. A tanácskozás igénybe vette az egész napot, a miniszterek azonban nem értek el semmi eredményt, sőt olyan előjelek mutatkoznak, hogy a kiegyezés előtt folyton szaporodnak a nehézségek s azokat talán el sem fogják tudni oszlatni a mind sürűbb konferenciák dacára sem.

A távirat azt jelenti, hogy a mai tanácskozás, melyen a magyar és osztrák szakminiszterek vettek részt, fontos fordulóhoz ért. Ez a „fordulat“ abban áll, hogy újabb és nagy nehézségek merültek föl, főképp a vámtarifa függő pontjaira vonatkozólag.

Ezek a nehézségek olyan természetűek, hogy megszűntnek látszik az a remény, mikép a jelenlegi bécsi tárgyalások eredményre vezessenek, sőt az is biztosra vehető, hogy a mostani tárgyalást követő budapesti tárgyalásokon sem jön létre véglegesen a kiegyezés.

Bécsi politikai körökben meg vannak győződve arról, hogy az újabban felmerült nehézségek miatt a Budapesten összeülő közös miniszteri tanácskozás sem fog több eredményt elérni, mint a mit most Bécsben értek, magyarul mondva: a kiegyezés e pillanatban erősen veszélyeztetve van s nem hiszik, hogy hamarosan sikerülni fog azt létrehozni.

Igy áll ma a kiegyezés dolga. A va-

judás processzusa rendkívül hosszadalmas. Szinte beláthatatlan, mikor fog az ügy dűlőre jutni, ha a tanácskozások egymáson ily nemleges eredménnyel végződnek.

Bécsben úgy tervezték, hogy a Reichsrathot akkor hívják egybe, ha már a kiegyezés végleges elintézését előkészítették s faktummal állanak szemközt. A mai eredményre, jobban mondva eredménytelenségre való tekintettel azonban az osztrák parlamentet, hir szerint, már az újabb budapesti konferencia előtt, vagyis a kiegyezési tárgyalások befejezése előtt egybehívják.

A kiegyezési tárgyalások nehézségének egyik jelentős szimptomája különben az is, a mi a mai nap, folyamán történt. A tanácskozás előtt, alatt és után több ízben külön-külön tárgyalásra jöttek össze, úgy a magyar, mint az osztrák miniszterek és a szakreferensekkel hosszasan értekeztek.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

Az új intendáns.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, szeptember 25.

A cégér tulajdonképpen hamis, mert új intendáns nincs és nem is lesz: hanem Bezerédy Viktor miniszteri tanácsos el fogja végezni az Operaházban és a Nemzeti Színházban az intendánsi teendőket, tehát quasi őt lehet új intendánsnak mondani, ha nem is veszi fel a címet és továbbra is ott marad hivatalában.

Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának alkalma volt ma beszélni a miniszteri tanácsossal és megtudni tőle, hogy milyen formában szándékozik ügykörét betölteni.

— Működési körömben — ugymond — nem fog semmi sem változni. Az intendánsi állás megszűnt és tőlem távol áll még a gondolat is, hogy intendánsdit játszam. Maradok, a ki voltam: a színházak ellenőrzésével megbízott miniszteri tanácsos; gyakorolni fogom az ellenőrzést, mint eddig, de sem administrative, sem művészi tekintetben igazgatni nem akarok és nem fogok. Ezzel teljesen a belügyminiszter szellemében cselekszem, mert neki az a nézete, hogy a színházak igazgatói legyenek önállóak és legjobb tudásuk szerint cselekedjenek.

Nem lesznek tehát kanapé pörök köztem és az igazgatók között; én a színházakban nem is fogok hivatalos helyiséget tartani, az igazgatók hivatalaiban sem fogok lábatlankodni és magamnak semmiféle páholyt fenn nem fogok tartani. Járok a színházakba, mint eddig, minden feltűnés nélkül, mert még külsőségekben sem akarom mutatni, mintha más volnék, mint voltam.

Se szerződtetésekre, se darabok szerzésébe, szóval: semmiféle színházi ügybe előzetesen befolyjni nem fogok és az ügyeket csak a fölterjesztett jelentésekből fogom megismerni, mint eddig.

Nagy bizalmam van az igazgatókhoz és azt hiszem, hogy az ő szabad mozgásuk és egyéni felelősségük a színházaknak csak előnyükre lesz.

* Pör egy színügyi bizottság ellen. Furcsa kis ügy támadt a szarvasi színügyi bizottság és Nádasy József pécsi színigazgató között. Nádasy a nyáron nagy társulatával odavitték Szarvasra, aztán mikor ott volt, a szarvasi publikum a színházba nem ment el, úgy hogy Nádasy kényszerítve volt faképnél hagyni a szarvasi „műpártolást“ és Pécssett három héttel előbb megkezdeni a téli szezont. A szarvasi színügyi

bizottság a napokban ülést tartott, melyen a teljes műsor lejárása nélkül, a közönség részvétele miatt eltávoztott igazgató óvadék ügyét tárgyalták. Salac József főjegyző és Lengyel Sándor dr. azt ajánlották, hogy a bizottság adja vissza Nádasinak az óvadékot. Havadr Gyula dr. indítványára azonban ellenkező értelemben határoztak. Nádasy perrel fogja megtámadni a szarvasi színügyi bizottságot, az óvadék kiadása végett. Ugy látszik a szarvasi színügyi bizottságnak nem volt elég, hogy Nádasy három év alatt 6000 koronát fizetett rá és fájlják, hogy több pénzt nem hagyott e városban. Ezért szeretnék most ott tartani a kaucióját.

* Bemutató Nagyváradon. Érdekes bemutatóra készül a nagyváradai Szigligeti Színház drámai személyzete. Három eredeti egyfelvonásos, mind a három nagyváradai szerző műve, kerül szombaton előadásra. Az első lesz *Bíró* Lajos hírlapíró Leányok című társadalmi drámája. A második *Démes* Sándor darabja, Az ügyész. Befejezéstől pedig *Ady* Endre műve, A műhelyben kerül színre.

A közkórház gyógyszerész-számlái.

(Vizsgálat a közkórházban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 25.

Dálnoky-Nagy Lajos alispán ma elrendelte, hogy az aradmegyei közkórház gyógyszerészsámadásait vizsgálat alá vegyék, s ezt közölte *Parecz* Gyula dr.-ral, a kórház igazgató-főorvosával. A vizsgálatra a belügyminiszterhez benyújtott, *Schwarz Kálmán* aláírású följelentés adott okot, amely szerint az aradmegyei közkórház a gyógyszer és droguera-áruszámlákért jelentékenyen nagyobb összeget fizetett a *Vojtek és Weiss* cégnek, mint amennyit a cég árjegyzéke feltüntet. A belügyminiszteriumban erre számadásokat folytattak és kétezer koronán felül való kiadási többletet konstataáltak, a melyre nézve a belügyminiszter a volt kórházigazgató: *Matavoszký* Nándor dr. felelősségét mondta ki s elrendelte a vizsgálatot.

Hogy mit fog a vizsgálat megállapítani, az bizonytalan. Az azonban már megállapítható, hogy hiba történt a gyógyszer és droguera-árúknak árlejtés mellőzésével történt szállítása által. A volt kórházigazgató minden előzetes ajánlat nélkül megbizta a *Vojtek és Weiss* céget a szállítással; a cég benyújtotta havonta a számlákat, s a kórház irodája csak egyszerű számadási vizsgálat alá vehette, azonban — miután se ajánlat, se árszabás nem állott rendelkezésére, azt nem állapíthatta meg, hogy a számlák összege megfelelő-e a gyógyszerek árának?

Ez az állapot tartott augusztus 1-éig. Ezt megelőzőleg, több gyógyszerész kérésére a megyei közkórházi bizottság elrendelte az árlejtést, s azon a szállítást *Hajós* Arpád gyógyszerész nyerte meg.

Az érdekelt cég a lehető leghatározottabban állítja, hogy a belügyminiszterhez intézett följelentésben foglalt adatok nem felelnek meg a valóságnak és a vizsgálat során ezt saját könyveikkel az utolsó fillérig ki fogják mutatni. Ha a belügyminiszteriumban differenciát konstataáltak, ez onnét keletkezhetett, hogy nem vették figyelembe egyes gyógyszerek árhullámzását. Például a *kinin* kilogrammjának ára augusztus 29-én 29 márka, szeptember 16-án 34 márka, szeptember 20-án 36 márka volt; az *antipirin* ára néhány év előtt 75—80 forint volt; ma 34 és fél korona, miután a kartell felbomlott. A cég, — úgy mondják — mindenkor a napi árakhoz tartotta magát; lehet, hogy a belügyminiszterium ezt nem vette figyelembe.

Mennyiben van az adatoknak igazsága, a vizsgálat fogja megállapítani.

Erdekes, hogy a belügyminiszterhez intézett följelentés tulajdonképpen *anonim*; tudomás szerint egész Aradon nincs Schwarz Kálmán nevű ember, s ha van is, az aligha járatos a gyógyszer-árak ügyében. Ez tehát kétségtelenül *díneve* az ismeretlen valakinek, a ki a feljelentést beadta.

Beavatott körökben kizártnak tartják, hogy az inkriminált gyógyszer-számlák a közközház vezetőségének tudtával lettek volna tulszámitva. A vezetőség részéről a hiba abban volt, hogy a közközháznak évente tekintélyes összegre rugó gyógyszer-szállítását árlejtés nélkül adták ki.

Matavovszky Nándor dr.-nak különben a belügyminiszter leírójáról s a megindított vizsgálatról nincs tudomása, mivel *súlyos beteg*, s környezete, előrehaladott korára való tekintettel a legcsekélyebb izgalomtól is óvja az öreg orvost.

Változások a tanítói karban.

(Az iskolaszék üléséből.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 25.

Aradváros iskolaszéke ma délután ülést tartott, melynek legérdekesebb tárgyait azok a választások képezték, amelyeket egyrészt új elemi iskolai osztályok felállítása, másrészt a ségai új községi iskola megnyitása tettek szükségessé.

A ségai új iskolához két tanítót választottak: egyiket az *elméleti*, másikat inkább a *gyakorlati* tantárgyak tanítására. Az állásokra nyolc pályázó jelentkezett, névszerint a következők: *Szántó* Lajos, oklevele az aradi képezdéből (jeles), *Czippl* Gyula temesvári (jó), *Bogocán* Arzén aradi (elégs.), *Mocván* Sándor kis-kun-félegyházi (jó), *Sebesi* Mihály aradi (jeles), *Fazekas* Lajos, *Román* János m.-szigeti (kitünő), *Sas* (Szlávik) Pál aradi (jó).

Az iskolaszék tagjai külön szavaztak mindkét állásra és pedig először a gyakorlati tantárgyakat (kertészet, méhészet, gyümölcsoltás, stb) tanítói állásra. Így kapott

<i>Román János</i>	18
<i>Sas Pál</i>	12

szavazatot. Erre az állásra tehát *Román János* kapta a legtöbb szavazatot. A második, elméleti tárgyakat tanítói állásra így osztottak meg a szavazatok:

<i>Szántó Lajos</i>	24
<i>Sas Pál</i>	6

Itt tehát *Szántó Lajos* nyerte a többséget. Mindkét tanítót *egy évi próbaidőre* választották meg.

Megfelelő évi szolgálat után *véglegesítették* állásaikban *Tabakovits* Mária igazgatónőt, *Benedek* Etelka polgári leányiskolai tanítónőt, továbbá *Czobor Ottó* és *Neudembach Ödön* tanítókat.

A polgári fiúiskolánál felállították a III. o) osztályt s ehhez rendszeresítették egy tanári állást, mely 1903. év január 1-től 1080 korona költség-többlettel fogja megterhelni a város budgetjét. Erre az állásra *Preisinger* Bélát fogják véglegesíteni, aki már több év óta kisegítő tanárként működik a polgári iskolánál.

A templom- és Kossuth-utcai fiúiskolák az idén annyira zsúfoltak, hogy egy osztályt a két iskolánál párhuzamosítani kell. Ennek az osztálynak vezetésével *Millig József* iskolafelügyelő előterjesztésére, bár sorrend szerint *Czobor Ottó*t illette volna meg a hely, *Pataki* Sándor kisegítő-tanítót bízták meg.

Az elemi leányiskolákba is több tanuló iratkozott be, mint amennyi a tantermekbe elfér s amennyinek tanítása egy-egy osztályban lehetséges. Itt a torlódást úgy kerülik el, hogy a kapa-utcában I—II. egyesített leány-osztályt állítanak fel s ennek vezetésére a kisegítő-tanítónők közül *Kosztolányi* Margitot hívják be.

Az ülésen *Institoris* Kálmán polgármester elnöklése alatt a következők voltak jelen: *Almási T. Pál*, *Avarffy* Ferenc, *Barabás* Béla dr., *Bokor* Alajos, *Boros* Vida, *Bing* Vilmos, *Csécsei* Imre, *Csák* Cirjék dr., *Domonkos* Lajos, *Edvi* Illés László, *Fényes* Dezső, *Frint* Lajos, *Kristyóry* János, *Müller* Károly, *Millig* József, *Magyari* Ferenc, *Müller* Gyula, *Müle* Lajos dr., *Remetey* F. Károly, *Robitsek* Agost dr., *Rieger* Imre, *Posgay* Lajos dr., *Simay* István, *Schusztér* Illés dr., *Szathmáry* János, *Szilágyi* György, *Steinhardt* Mór dr., *Reicher* Károly, *Tedeschi* Viktor, *Walder* Gyula és *Bonts* Aurél jegyző.

TANÜGY.

(—) Az aradi iskolák népessége. Az iskolaszék mai ülésén az iskolafelügyelő előterjesztette az aradi községi iskolák látogatottságáról szóló kimutatást. Úszerint a *polgári fiúiskolában* beiratkozott eddig összesen 436 tanuló, a *polgári leányiskolába* 417 növendék (kevesebb mint a múlt iskolai évben) a templom-utcai a) *fiúiskolába* 334, a b) osztályokba 399, a *Kossuth-utcai* elemi-iskolába 270 tanuló, a *Haszinger-utcai* elemi-iskolába 398, az *ujtelepi* fiúiskolába 308, az *ujtelepi leányiskolába* 297 növendék. A *gáji* elemi iskola 346 növendéket számlál. Az összes tanuló száma 4312; a tavalyi iskolai évben volt 4369, az idén azonban, tekintve azt, hogy még mindig jelentkeznek a tanulók, s hogy a kimutatásban az új ségai és a tanyai iskola növendékei nem foglaltatnak, — előreláthatólag több lesz a diák, mint a múlt évben.

(—) Az Aradvidéki Tanító Egyesület fiókbizottságának gyűlése nagy érdeklődés mellett folyt le ma délelőtt. *Sófalvi* György elnök üdvözlővén a megjelenteket, kik között több szülő is volt, az ülést megnyitja és felkéri *Maurer* Mihályt, hogy az írás, olvasás előgyakorlatait mutassa be. Az érdekes előadást nagy figyelemmel hallgatta a közönség. Bemutatta az eddig elért eredményt a Graser-Göncy módszer alapján. Közben-közben a gyermekek szép feleletei élénkítették a felolvasást. Minthogy a tanítás némileg a fominikai új módszer ellen irányult, heves vita keletkezett a régi és az új módszer hívei között. A vitát *Pataky* Sándor, az új módszer híve kezdte, aki az új módszert a következőkben ismertette: A legigazabb tanítás mód az, amely a természeti és történelmi fejlődéssel legjobban megegyezik. Előnyei: A hangokat önállóan tanulja és így képez belőlük szavakat; a mostani betűalakok az egyiptomi hieroglifékból származtak minden féle természeti és művészeti tárgyakból, mint-hogy beszédünket kéz és tag lejtessel szoktuk kísélni, a betűalakok felfogásának megkönnyítésére összeköti a hangot a természetes mozdulattal, a mely mozdulat nem más, mint maga az élő betű. *Ciráky* Márton igazgató szintén az új módszer mellett érvelt. *Neidenbach* Ödön a módszer előnyeiről beszélt és különösen kiemelte, hogy a gyermek játszva nyolc hét alatt megtanul olvasni. Többek hozzászólása után a fiókbizottság elhatározta, hogy a jövő héten végleges döntés céljából *Ursitz* Darinkát fogja meghallgatni, aki már ezt a módot használja. Az elnök ezután az ülést bezárta. Jelen voltak: *Kovács* Vince, az avte. elnöke *Sófalvi* György, tb elnök. *Millig* József isk. felügy. *Ursitz* Darinka *Schleifer* Antalné, *Kömives* Juliska, *Thurócy* Elekné, *Almási* Erzsébet stb.

(—) Tanítói kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Kiss* Lajos okleveles tanítót a *ménési* állami elemi népiskolához rendes tanítóvá kinevezte.

Méreg a nyúlpecsenyében.

(Egy aradi huszártiszt életveszedelemében.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 25.

Nem sokba mult, hogy az *aradi* cs. és kir. huszárezred egyik magasrangú a polgári körökben is népszerű tisztje a napokban az életével fizetett meg egy nyúlpecsenyét. Az illető tiszt a *mérgezés gyanus tünetei* között betegedett meg, s az orvosok szerencsés ápolásának köszönhető, hogy életben maradt. Teljes határozottsággal nincs megállapítva a betegség oka, de a tünetek a mérgezésre engedtek következtetni.

Három nap előtt egy előkelő, szállodával bíró aradi étteremben nyúlgerincet evett az illető tiszt. Még aznap gyomorfájást érzett, majd erős hányingert kapott s le kellett feküdnie. Az éj során annyira rosszul lett, hogy hozzátartozói *Spatz* Henrik dr. huszárezredorvost és *Löwinger* Miksa dr. közközházi főorvost hívták el. Ezek azonnal fölismerték a *baj* komoly voltát, és elhívták *Parecz* Gyula dr. közközházi igazgató-főorvost, a kivel *konziliomot* tartottak a beteg fölött.

Az orvosok konstatálták a *gyomor-mérgezés* gyanuját, habár azt határozottan nem lehetett megállapítani, hogy a nyúlpecsenyétől származott az. A tünetek ugyanazok voltak, a melyek a *cholera nostras* nál szoktak mutatkozni. A vese működése megszűnt, a betegnek vehemens hányingere volt.

Egy nap és egy éjjelen át a tiszt helyzete a legkritikusabb volt. Az orvosok ezalatt szorgosan kezelték, s *egy liter sósavat fecskendeztek a bőr alá*, hogy az a vért megtisztítsa.

A gondos kezelés folytán a beteg jobban lett, s ma már *tul van a veszélyen*, hanem egy ideig még az ágyban marad.

A nyúlpecsenye által történt mérgezésnek ellene szól némiképp az, hogy ugyanakkor többen ettek nyulstétet a nélkül, hogy valami bajuk történt volna. Nincs kizárva azonban, hogy a tiszt a nyulnak azon részéből evett, a hol a lövés érte, s a hol a sörét folytán tisztátalan anyagok voltak a husban. Mindenesetre kívánatos, hogy ezt a közönség megnyugtatósára vizsgálat tárgyává tegyék s hivatalosan állapítsák meg, hogy mi volt a huszártiszt gyanus megbetegedésének oka.

Aradhegyalja a minisztereknél.

(A hegyközségi elnökök értekezlete.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 25.

Ménés Magyarád hegyvidéke a szeptember 21-én Gyorokon tartott népgyűlésén hozott határozatainak végrehajtására a hegyközségek elnökeit kérte fel. Az összes hegyközségi elnökök ennek megfelelően ma délután 2 órakor a Fehér Kereszt külön termében jöttek össze tanácskozássra. Jelen voltak az értekezleten: *Avarffy* Géza elnök, *Popovits* Péter mária-radnai, *Nyáry* Béla paulisi, *Steiner* Ferenc ménési, *Sármezey* Akos gyoroki, *Halmay* Andor kuvini, *Valerján* József világosi, *Najmányi* Béla galsai, *Kaufmann* Ignác magyarádi, *Duffek* János pankotai, *Fraczilla* János ágrisi, *Gregus* József almási hegyközségi elnökök és *Szilvássy* László dr. mint az értekezlet jegyzője.

Avarffy Géza üdvözlölte az értekezletet, köszönetét fejezi ki, hogy a hegyközségek elnökei mindnyájan megjelentek s ebből reményt nyer arra, hogy a külön álló hegyközségek, melyek közös érdekeik megbeszélése végett most először gyűltek egybe, a népgyűlés határozatainak végrehajtásánál együttesen és összetartva fognak eljárni.

Szilvassy László dr. előterjeszti a népgyűlés határozatait s megjelöli azokat az irányokat, amelyek a határozatok végrehajtására szükségességeknek látszanak.

Nyáry Béla paulisi hegyközségi elnök indítványozza, hogy a népgyűlés határozatai kérvény alakjában terjesztessenek az országgyűlés elé.

Többek hozzászólása után az indítványt elfogadták és az országgyűléshez beadandó kérvény benyújtására gróf *Zselénszki* Róbert országgyűlési képviselőt küldöttségileg kéri fel.

Valerián József pankotai hegyközségi elnök indítványozza, hogy a népgyűlés határozatai külön kérvényekben terjesztessenek a szakminiszterek elé s e kérvényeket a hegyközségi elnökökből álló küldöttség vigye fel Budapestre. Ez indítvány hosszabb eszmecserére adott alkalmat. Végre egyhangulag elhatározták azt hogy:

a) Budapestre *Avarffy* Géza vezetése alatt az összes hegyközségek elnökeiből álló küldöttség fog felmenni, s panaszait és kérelmeiket küldöttségileg fogják előterjeszteni a miniszterelnöknek, a földmivelésügyi, kereskedelmi pénzügyi és honvédelmi minisztereknek;

b) az értekezlet egyes tagjai személyesen kéri fel *Salacz* Gyula aradi, *Vancsó* Gyula maradnai, gróf *Zselénszki* Róbert világosi, báró *Solymossy* József dorosjenői, *Wittmann* János szentannai és *Vásárhelyi* László pécskai országgyűlési képviselőket, hogy a küldöttséghez csatlakozzanak, illetve azt vezessék;

c) a küldöttségben részt vehet minden hegyvidéki szőlőbirtokos. Erre annak idején a hírlapokban fognak felhívni.

d) A küldöttség Budapestre utazásának napja később fog meállapíttatni.

Elhatározta az értekezlet végül, hogy Arad megye és Aradváros törvényhatóságához intézendő feliratot, illetve kérelmet *Avarffy* Géza *Sármezey* Akos, *Valerián* József, *Nyáry* Béla, *Halmi* Andor és *Steiner* Ferenc küldöttségileg fogják Arad megye főispánja és Aradváros polgármesterénél benyújtani.

Horváth Paula megszökött.

(A Magyar Színház kalózkodása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 25.

Horváth Pauláról, ki *Leszkey* idejében az aradi színtársulatnak egyik előkelő tehetségű és méltán dédelgetett tagja volt, a következő furcsa históriát olvassuk egyik ma érkezett szegedi lapban:

A szegedi színtársulat egyik szerződött tagja, névszerint *Horváth* Paula, tegnap szó nélkül elutazott Hmvasárhelyről, otthagya a társulatot és felutazott Budapestre, hogy ott a Magyar Színház kötelékébe álljon. A színész nő jelenleg két társulat tagja: a szegedi és a Magyar Színházé; lehet azonban, hogy holnap már a pozsonyi vagy a kassai színházhoz is elszerződik. Mert a vidéki színésznél már minden lehetséges: szerződészegés, felültetés, színházi törvények megsértése, mintán a színészeti tanács oly gyöngéden és minden energiával kezeli a színésznő ügyét, hogy szinte csodaszámba menne, ha a szabadjára eresztett színésznőt betartaná a színészeti törvényekben gyökeredző rendszabályokat.

Horváth Paula drámai színész nő létére eljátszotta a kis szökevény címszerepét, csak az a kérdés, hogy ennek a figurás játéknak olyan, mindeneket kielégítő, jó vége lesz-e, mint a pajkos énekes játéknak? Ehhez a legújabb operettéhez a muzsikát a Magyar Színház szerezte, az a színház, amely az átvedlés stádiu-

mában van és ledér operettek előadása helyett drámázni akar. Drámázni mindenáron és hogy célját elérje, kész a vidéki színházak tagjait szerződészegésre rábírn. Ily irányban való törekvése alig egy-két héttel ezelőtt már hajótörést szenvedett, amikor *Kiss* Irént, a jeles vígjátéki színésznőt kivánta szerződészegésre bírni. A művésznőben több volt a kötelességérzet, mint a kalmár-szellem és jellemesen megállta helyét a csábításokkal szemben. A jelenlegi esetben azonban sikeresen operált a Magyar Színház, mert *Horváth* Paulával már célt ért, rábírt, hogy szerződést szegjen, sőt hogy szó nélkül otthagyja a társulatot, mint szent Pál azokat a bizonyos oláhokat.

A szerződést szegő színész nő legújabb szerepkörében elérte azt, hogy egy pár napig krónikát írjon róla a lapok. No meg azt is, hogy semmibe se vegyék a színházi szerződésre kanyarított aláírását. Betöltethetetlen ürt nem hagyott maga után a szegedi színtársulatnál, mert már *Krecsányi* Ignác igazgató, akinek igazgatása első évében annyi kellemetlenséget csináltak már a színigazgatásban társai, gondoskodott a megüresedett szerepkör betöltéséről. Egy bájos fiatal színésznőt szerződtetett, *Pataki* Rizát, a vidék egyik elsőrangú társulatától.

Megjegyezzük még, — írja a szegedi lap — hogy *Horváth* Paulát a Magyar Színház vezetőinek sikerült elkalózkodni a szegedi társulattól, a vásárhelyi közönség körében sem hagyott maga után kellemes emlékeket. Az adósságinálában igen magas rekordig vitte a rövid hat heti vásárhelyi tartózkodása alatt. *Kanitzer* színházi szabónának, közel 500 forintjával adósa, a színház igazgatójától is nagyobb előleget vett föl. *Janovics* Jenő színigazgató ma már megtette a megtorló lépéseket. Följelentést tett a színészegyesületnél a kizárás iránt, de panaszt emel a Magyar Színház bérleje: *Leszkey* András ellen is, aki színészegyesületi tanácsos létére, szerződészegésre készíti a vidéki színészeket.

HIREK.

Basso dr. ajándékához.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 25.

A lapunk tegnapi számában a dr. *Basso* által küldött Kossuth-ereklye tárgyában írt cikkünk kiegészítéseképpen itt közöljük még dr. *Bassonak* ugyanezen ügyben *Székely* Salamon aradi tanárhoz már előbb intézett levelét:

Rocca Canavise (Piemont)

1902. szeptember 8-án.

Kedves Székely!

Kérem, szíveskedjék az aradi ereklye-muzeum elnökének címét velem közölni. Valószínűleg a muzeumot egy ereklyével meg fogom ajándékozni, mely a nagy hazafiú volt s a melynek eredetét ő maga saját kezűleg igazolta.

Feleljen, kérem posta fordultával, mert az idő szorít. Az ajándékot Kossuth születésének századik évfordulója alkalmából ohajtanám a muzeumnak küldeni.

Igaz hive

Dr. Basso.

Székely tanár, a kivel dr. *Basso* eltávó-zása óta állandó levelezésben van, a megkeresésnek azonnal eleget tett és egyuttal meg írta a derék orvosnak, hogy a muzeum a legnagyobb hálával fogadja majd a nagybecsű ajándékot.

Ennyit tartottunk még szükségesnek a küldött ereklye történetéhez megjegyezni.

Elfogott betörő.

— Kincsek az ó-temető kriptájában. —

Arad, szeptember 26.

A választó-utca 16. számú házban lakik *Hajdu* János aradi bérkocsis. Ennek lakásából e hó 10-én elloptak száz forintot. A tolvaj a nyomok szerint *Hajdu* lakásának ablakán mászott be a szobába, ott feltört egy szekrényt s annak fiókjából lopta ki a pénzt.

A gyanu első pillanatra egy tizennégy éves suhanc-gyerekre irányult, aki *Hajdu* Jánossal egy házban lakik s többször állt már a rendőrség előtt hasonló bűnök miatt. *Zsótér-Murvai* Istvánnak hívják a fiatal tolvajt, akinek a rendőrség előtt sikerült letagadni ezt a tettét. Nem is zaklatták tovább, a bűnügyi-osztály nyugodtan várta, míg jelentkeznek a tolvajlás jelei, mikor *Zsótér* István költekezni kezd a lopott pénzből.

Ez az idő elkövetkezett s *Bedő* Arpád dr. rendőrhadnagy tegnap elment a fiu lakására házkutatást tartani. Ez eredménnyel is járt, a mennyeiben két rend vadonatúj rubát, új cipőket, stb. találtak a fiu anyjának szekrényében. Ezeknek a dolgoknak eredetéről az anya azt a felvilágosítást adta a rendőrségnek, hogy a cipő árát a fia kártyán nyerte, a ruhákat pedig ő vette neki. A fiu azonban, miután anyjával nem beszélhetett, azt mondta, hogy a ruhák árát is ő nyerte kártyán.

Ennél az ellentmondásnál sikerült megfogni *Zsótér* Istvánt. Bevallotta, hogy ő tört be *Hajdu* lakására, a pénzt ellopta s az ó-temetőbe vitte ki, ahol egy sirbott tetejébe ásta be. Ide jártak ki *Kiss* Mátyás nevű barátjával „aprópénzért”, amelyen összevásároltak mindenféle csecsebecsüket: dohánytárcákat, trombitát, stb. Ezekből 28 forint értékű tárgyat találtak meg.

Mindakét fiatal tolvaj a rendőrség börtönében ül most addig, míg a bűnügyi osztály elkészül az előnyomozattal, hogy az ügyet az ügyészséghez áttegye.

— A püspök pásztorlevele. *Temesvárról* táviratozzák: Ma jelent meg *Desseuffy* Sándor megyés püspök pásztorlevele a temesvári mileniumi templom bucsujáró helye tárgyában. A pásztorlevél kiemeli, hogy a Magyarország védasszonyának szentelt templom legyen a bucsujáró, a hol a hivek a haza iránti szeretetben és ragaszkodásban erősödjének, ama szeretetben, mely törhetetlenül dolgozik, tűr, szenved és szükség esetén vérét ontja azért az országért, a melyet őseink vérükkel megszerezték és fenntartottak, a mely bennünket ápol, fenntart és majdnem elődeinkkel egyetemben halandó porainkat be fogja takarni. *Mária* országát most nem támadja külellenség, de *Mária* kertje mégis hervad. Apáink erkölcei tűnedeznek, vihart vetünk és vihart aratunk. Szükséges, hogy védasszonyunkhoz segélyért forduljunk, és az iránta való tiszteletet a magyar haza iránti szeretettel összekapcsoljuk, mert a ki Magyarország védasszonyát őszintén szereti, e szeretet országára és népére is alkalmazza. Itt általános az a nézet, hogy a pásztorlevél éle a pangermán izgatások ellen fordul.

— A király Lónyaynéhoz. *Brüsszelből* jelenti a táviró, hogy *Ferencz* József király közvetlenül a spaai botrányos jelenet után, a mely *Lónyay* grófné és atyja, a belga király között lejátszódott, a grófnéhoz rendkívül szívélyes hangu sürgőnyt intézett, a mely *Stefániát* igen megörvendeztette. Hasonló tartalmu táviratot küldött az angol király is. *Lónyay* grófné ma is betegen fekszik a kiállott izgalmak miatt. Legnagyobb vigasza királyunk távirata mellett az a rokonszenv, melyet iránta a belga nép tanusít.

— **A minoriták vendégei.** A közeli napokban érdekes író és poéta vendégei lesznek a minoriták aradi rendházának. Csütörtökön Csák Cirjék dr. rendfőnök látogatására megérkezik **Endrődi Sándor**, a neves poéta s vele együtt **Palmer Kálmán**, aki *Robin és Pálmai* néven ismeretes az irodalomban. Csák rendfőnököt felkérték, hogy Endrődit az október 6-iki gyásznapon elszavalandó költemény megírására vegye rá. A vendéglátás alatt a rendfőnök ennek a megbízatásnak eleget fog tenni. E hó elsején Aradra jön **Bartók Lajos**, hogy a színházi megnyitó alkalmával színre kerülő *Kendi Margit* című darabjának előadásán részt vegyen. Bartókot a minorita rendház vendégül hívta aradi időzése tartamára. A költő valószínűleg itt marad október 6-ig, amikor a gyásznapon saját alkalmi költeményét fogja elszavalni.

— **Az új képviselőház hibái.** Budapestről írja tudósítónk: Az új képviselőházban még csak két hét múlva tartják meg az első ülést, mégis már olyan fegyas hibát fedeztek fel az üléssteremben, a mely egyelőre legalább alig lesz reperálható. Az elnöki emelvény ugyanis használhatatlan. Negyedszer építették fel és mégis rossz. Olyan magas ugyanis, hogy az elnök a két oldalt levő képviselőket nem láthatja, holott tudni való, hogy az elnöknek az egész ülésstermet be kell látnia, hogy minden képviselőt figyelemmel kíséressen. Hir szerint **Apponyi** már ki is jelentette, hogy az előadói emelvényből fog elnökölni. Valószínű, hogy a legközelebbi nagy szünet alatt, talán a jövő nyáron, újból építik az elnöki emelvényt. Másik hibája az üléssteremnek, hogy az oszlopok közötti padoknál homály van és így télen annak dacára, hogy külömben a terem világosabb, mint a régi képviselőházban, mégis fel kell gyújtani a villanyt. A harmadik hibája az, hogy az üléssterem közepe rendkívül szűk, úgy hogy névszerinti szavazások alkalmával nagy torlódás lesz a közepén, vagy pedig, ha csak egyenként szavazhatnak, illetve jöhetnek a közepre a képviselők, kétszer annyi ideig fognak tartani a szavazások, mint eddig, s mi már technikai okokból is nagy módosítást jelent. Hanem az akusztikája az üléssteremnek pompás. Minden oldalról és minden irányban minden szó kitűnően hallatszik, úgy, hogy még a halk szócsók is érthetőkké lesznek, ha csak zajongás nem létszen. Az üléssterem kupoláján pompás villanyos csillár van elhelyezve, valószínűleg már az *éjjeli ülésekre* való tekintettel.

— **A minorita templom kriptája.** A minoriták égülő templomának vakolatlan téglafalai között gyászszertartás ment ma végbe. Azokat a csontvázakat, melyeket a régi templom bontása közben találtak, összegyűjtötték s boltzott sírban helyezték el. A csontok három nagy koporsót tölthettek meg. A koporsókat **Novák Adorján** minorita lelkész szentelte be csendes szertartás közben ma reggel hat órakor.

— **A belga királyné emlékiratai.** *Brüsszel*-ből táviratozzák: Az elhunyt belga királyné emlékiratai, melyeket még életében átadott egy *lipcsei* könyvkiadó cégnek, december hó közepén fognak *német és francia* nyelven megjelenni.

Ugyancsak *Brüsszel*-ből jelentia táviró: Az elhunyt királyné végrendeletét ma bontották föl. A megboldogult utolsó akaratát sajátkezűleg írta alá. A végrendelet szövegét nem hozták köztudomásra, csak annyi szivárgott ki belőle, hogy a királyné tizenkét pompás telivérlovát kamarásának, **Goffinet** bárónak hagyományozta, ékszerait pedig hét kereszt-gyermekének. A spaai apátságának egy ereklye-szekrényt hagyományozott, szolgaszemélyzetének nagyobb összegű pénzt. Érdekes, hogy a királyné a

brüsszeli szegényekről nem emlékezett meg végrendeletében, a laekeniekről sem, míg a spaai szegények részére tekintélyes összeget hagyott. A testamentum végrehajtói gyanánt **Goffinet** báró és **Grünne** gróf vannak megnevezve. Végeztül a királyné azon óhaját fejezi ki, hogy egyszerűen temessék el és holtestét fia, **Hainaut** gróf sírja mellé tegyék.

— **Szegedi önkéntesek Aradon.** November után idegen hajtokás látogatókkal bővül meg az aradi háziezred önkéntes-iskolája. Ide jönnek a szegedi gyalogos önkéntesek. A szegedi cs. és kir. 46. gyalogezredhez az idén csak 16 egyéves önkéntes vonul be, s miután ily kis létszám mellett nem tartanak külön iskolát, a hadtestparancsnok intézkedése folytán a szegedi önkéntesek a nyolc heti kiképzés után *Aradra* jönnek és a 33. gyalogezred önkéntes-iskoláját látogatják, az iskola befejeztével azonban hazamennek a zöhd hajtokás önkéntesek Szegedre.

— **Mándy Lajos tisztséggel.** Az imént nyugdíjazott **Mándy Lajos** kereskedelemügyi miniszteri tanácsos, értesülésünk szerint, két oly fényes tisztséget fogadott el, amelyekben talán még az eddigénél is nagyobb eredménnyel szolgálhatja a magyar közgazdaság és közlekedés ügyét. Előbbit a Magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankjánál, ahol már legközelebb elnökké választják, amely tisztségben az elődje tudvalevőleg **Tisza István** gróf volt. Az intézet vezetésében más változás nem áll be a Mándy mellett **Leitner Zsigmond** vezérigazgató, akinek az intézet az eddigi szép eredményeket köszönheti, tovább is a bank élén marad. A bank üzletkörét azonban mindenestre kitérítik egyrészt annyiban, hogy önálló pénztárkezelést kap, másrészt pedig a váltóleszámitolási üzlet bevezetésével. Egyelőre kizárólag vidéki pénzügyintézetek tárcaváltóinak leszámitolására fog ez az üzletág szorítkozni. Mándy e fényes álláson kívül elnöke lesz a *Magyar vasúti forgalmi részvénytársaságnak*, egy hat millió korona alaptőkéjű elsőrendű hazai közlekedési vállalatnak, amelynek élén ezt a legsajátabb szakmáját kultiválva, Mándynak bizonyára még nagy sikerekben lesz része.

— **Egy huszár százados balesete.** Súlyos baleset érte tegnap, szerdán délután **Cserépy István**, aradi honvédbuszár százados. A honvéd-lovasági laktanya előtti téren lovagolt, s közben lova megcsuszott és felbukott. Az esés oly szerencsétlenül történt, hogy a ló **Cserépy**-nek a jobb lábára zuhant. A századosnak jobb alsó lábára a baleset következtében *súlyos zúzódásokat szenvedett*, úgy, hogy gyógyulása körülbelül három hetet vesz igénybe. A rokonszenves százados iránt, kit most lakásán ápolnak, általános a részvét.

— **Október hatodika.** Az *aradi* gyásznap évfordulóját kegyelettel ünnepli meg az idén is az országos függetlenségi és negyvennyolcas párt. Ünnepel a székesfőváros polgársága is. Az évforduló napján gyászistentisztelet lesz a ferencrendiek belvárosi templomában, a hol testületileg jelennek meg a függetlenségi párt tagjai, a negyvennyolcas honvédek és az egyetemi polgárok. Az istentisztelet előtt **Batthyány Lajos** gróf miniszterelnök lelkiüdvéért mondanak misét.

— **Nátafalusy Kornél jubileuma.** *Nátafalussy* Kornél kir. tanácsos, tankerületi főigazgató, most ünnepli főigazgatói működésének tizedik évfordulóját. A tankerületbe tartozó középiskolák igazgatói szombaton délelőtt 11 órakor tisztelegnek Nátafalusynál s emlék-albumot nyújtanak át neki az összes igazgatók arcképével. A tisztelgők között lesznek **Boros Vida** aradi áll. főreáliskolai és **Burián János** kir. főgimnáziumi igazgatók is.

— **Aradi tanulók Nagy-Szalontán.** A magyar nemzet halhatatlan költőjének, **Arany János**nak emléktárgyai Nagy-Szalontán vannak elhelyezve a hírneves csonka toronyban, melyet pár évvel ezelőtt restauráltak. Ehhez a csonka toronyhoz,

melyet **Arany János** és **Petőfi Sándor** oly szépen megénekelték, **Arany János** örök becsű alkotásának „Toldi“-jának emléke fűződik. Toldi híres várának még más maradványa is van Nagy-Szalontán; ott van **Arany János** születési háza is a hírneves mádfődeles tornácos magyar ház, melyben a magyar irodalom első rangu csillaga gyuladt ki s fényével beragyogta az egész világot. Ebbe a minden magyar emberre nézve nevezetes városba: a hajduk híres városába rendez az *aradi* kir. főgimnázium és állami tanítóképző intézet tanuló ifjusága folyó hó 28-ikán azaz vasárnap kirándulást. A főgimnáziumból 50, a tanítóképző intézetből 20 tanuló jelentkezett a kirándulásra, kiket a főgimnázium részéről **Lejtényi Sándor**, **Hunyady József** dr., **Farkas Ignác**, **Dobos Károly** dr. és **Nagy Sándor**, a tanítóképző intézet részéről: **Pókász Imre**, **Nagy Károly**, **Szöllösi István**, **Zoltai Máttyás** és **Nagy Sándor** tanárok kísérik, tehát összesen mintegy nyolcvan vesznek részt a kirándulásban. A főgimnázium ifjusága **Arany János** mellszobrára, a tanítóképző intézet ifjusága pedig a Nagy-Szalonta főterén álló **Kossuth-szoborra** babérkoszorút fog elhelyezni. A kirándulók vasárnap reggel 5 óra 10 perckor a táblavonattal indulnak s este 9 órakor érkeznek vissza.

— **Szerbek a horvátok ellen.** *Ujvidék*-ről táviratozzák lapunknak: A ma tartott szerb népgyűlésen több beszéd elhaogzása után egy hat pontba foglalt határozati javaslatot fogadtak el, melyben a *népgyűlés felháborodását fejezte ki a zágrábi események fölött* s elítélte a horvát-szlavon országai kormányt és a zágrábi városi hatóságot lanyhaságáért. A gyűlés a *magyar képviselőházhoz* apellál s bizottságot küld ki, mely a mai határozatot a király, a magyar kormány és a horvát-szlavon országai kormány elé terjeszti. A horvátok elleni gyűlölet a szerbség összes pártjait egyesítette. A házak zászlódiszben vannak. A népgyűlésen Szerbiából, Montenegróból, Dalmáciából, de kivált Horvátországból rendkívül sok szerb vett részt.

— **Jellinek milliói.** A bécsi *Länderbank* hírhedt sikkasztója, **Jellinek Ödön** által elkezelt tömémentelen pénzből egy millió koronára nem tudják kimutatni, hogy azt **Jellinek** mire fordíthatta. Az alábbi jegyzéken fel van tüntetve, hogy **Jellinek** hová tette az elsikkasztott pénzt:

	Kor.
Az elektromobil gyárra	1.500.000
A torf iparra	1.000.000
A pénztárában talált összeg	180.000
Letét a Länderbanknál	50.000
Letét a postatakaréknál	50.000
Letét a börze-irodáknál	300.000
A bankhivatalnokok előlegintézeténél	250.000
Kölcsön egy rokonnak házépítésre	40.000
Egyéb kölcsönök és előlegek	150.000

Összesen 3.540.000

Mivel az elsikkasztott összeg 4-6 millió korona, körülbelül bizonyosra vehető, hogy a még hiányzó egy millió koronát **Jellinek** a börzén játszotta el. Érdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy **Jellinek** esetéből kifolyólag a bécsi pénzügyintézetek tervbe vették, hogy pénztári és egyéb hivatalnokaiknak, akik nem akarják kivenni a szabadságidőt, évente két heti *kényszer-szabadságot* adnak, hogy ez alatt az illető hivatalnok távollétében ejthessék meg az ellenőrzést.

— **Az aradi kölcsön-konverzióról** egyik szegedi lap a következőket írja: Arad város nagy kölcsönének konvertálására az ottani pénzügyi tanácsnok érintkezésbe lépett több hazai és külföldi pénzügyintézettel. Eddig a *drezdai*, *berlini*, *kölnei*, *bécsi*, *amszterdami*, *brüsszeli*, *frankfurti* és *párisi* cégek tettek ajánlatot a konverzió megkötésére és közvetítésére. Különösen

két vállalat: a híres bécsi Bleichröder S. bankház és a belga „Caisse D'annuités” foglalkoznak komolyan a konverzió tervével. Mi már fölvetettük a szegedi kölcsön konverzió kérdését, de úgy látszik, hogy a szegedi pénzügyi szenátorok más dolga van.

— **Halálozás.** Az aradi áll. jószágigazgatóság hivatali helyiségének épületére ma délután kitűzték a fekete lobogót. Elhunyt a hivatal egyik közbecsülésnek és általános szeretetnek örvendő főtisztviselője: *Petőcz* László, m. kir. gazdasági intéző. Az elhunyt felesége és gyermekei: *Neogrady* Arpádné, továbbá Gizike, László és Otilia siratják. Temetése, melyen a jószágigazgatóság tisztviselői testületileg fognak résztvenni, szombaton délután 4 órakor lesz a Hasszinger-utca 5. számú házból.

— **A kitiltott igazgató.** Nagy Kikindáról táviratozzák lapunknak: *Korn* Arturt a rendőrkapitány kitiltotta a városból. Minthogy Korn jelenleg Budapesten tartózkodik, a kiutasításra vonatkozó végzést lakásának ajtajára kifüggesztették.

— **Egy színházi karmester halála.** Budapestről jelentik: Ma reggel a Baross-tér 6. számú vendéglőben halva találták *Künccsel* (Kemény) Bernát volt színházi karmestert. Valószínű, hogy még az éjszaka halt meg és az asztal alá bukott. Az üzlet bezárásakor nem vették észre és csak ma reggel, a takarításnál akadtak rá. Valószínű, hogy szívizéhdűs ölte meg. Holttestét kivitték a törvényszéki orvostani intézetbe.

— **Szökés párosan.** Debrecenből táviratozzák, hogy *Geiger* János tekintélyes pékmester *Szekeres* István odaváló polgár feleségével megszökött. Minthogy Geiger magával vitte feleségének 1600 koronáját és *Szekeresné* szinte belemarkolt férje pénzébe, a szökevényeket sikasztásért feljelentették. A rendőrség a kikötővárosokba táviratozott.

— **Garázda orvos** Dobrest községben ma munkás-zendülés volt, melyet *Borsi* Dezső, a dobresti erdőipar részvénytársaság orvosa ellen rendeztek. A dolog előzményei, mint Nagyváradról sürgönyzik, a következők: *Borsi* felkereste *Sarkadi* Ignác postamestert, a részvénytársaság titkárát és 32 korona orvosi díjat követelt tőle, azzal, hogy hajtsa be a munkásokon. Mikor *Sarkadi* vonakodott a különben is jogtalan követelésnek eleget tenni, *Borsi* a botjával a postamesterre vágott, oly erővel, hogy *fejét beszakította*. A munkások, tudomást szerezve a dologról, *Sarkadi* párjára állottak, s az orvost leakarták ütni. *Borsi* házába menekült, melyet a felbőszült munkások megostromoltak. Ha a csendőrség közbe nem lép, vérengzés lett volna a zendülésből.

— **Rablás egy templomban.** Jászberényből táviratozzák: A szentkúti templomot az éjjel ismeretlen tettesek kirabolták. A tolvajok elvitték a szentségtartókat és a perselyeket is megpróbálták felfeszíteni, de ez nem sikerült nekik.

— **Pipaszó mellett a halálba.** A temesvári 29. gyalogezred 7-ik századának őrsvezetője, *Schampir* Péter 21 éves, rudolfsnadi illetőségű ifju tegnap délután szolgálati fegyverével, pipaszó mellett föbe löte magát és azonnal meghalt. Végzetes tettének oka a következő: A szerencsétlen ifju, aki az őrségi kirendeltséghez volt beosztva, ellopta egyik társának ezüst-óráját, a miért két heti egyest kapott. Tegnap leülte büntetését és az őrség felhozta a „dunkliból,” hogy századánál rendezhesse ügyeit, melynek rendezése után a helyőrségi fogházba volt szállítandó. A bűnös őrsvezető ezt az időt felhasználva, leakasztotta helyéről szolgálati fegyverét és azzal eltűnt. Az őrség azután hiába kereste. Csak három óra tájban akadtak rá a laktanya padlásán, ahol átlőtt fejjel, pipával a szájában, halva találták fel. A szájába lött, melynek egyik végében a pipáját tartotta. *Skramlik* főorvos már csak a bekövetkezett halált konstatálhatta és az öngyilkost a katonai kórházba szállította, hol a holttestet ma felboncolták és holnap délután fogják eltemetni. A gyászos esetről távirati uton értesítették a szerencsétlenek hozzátartozóit.

— **Megszökött gyilkos.** A budapesti gyűjtőfogházban ma reggel nagy ribilliót keltett egy rab szökése. *Szmidovszky* Pál pelujai születésű 36 éves, nős kovácsmester, a ki gyilkosság miatt tizenhárom évi börtönrre volt ítélve, megszökött a fogházból. Tegnap este szabályszerűen bezárták cellájába és ma reggel a fogházőrök

üzesen találták ezt. *Szmidovszky* az éjszaka felfeszítette ablakának rácsát és a villámhárítón lekuszott. Magával vitte rabruháját is. A szökevény 170 centiméter magas, erős testalkatu, barna haju és balvállán ebharapástól eredő forradás van. A gyűjtőfogház igazgatósága jelentést tett a szökésről a főkapitányságon, a mely megindította a nyomozást.

— **Köszönetnyilvánítás.** özv. *Blau* Adolfné urnó 10 koronát sziveskedett az aradi izr. árvaház javára adományozni, mely nemeslelkű adományért halas köszönetét fejezi ki az elnökség.

— **Elegáns és tartós cipőket kaphat a közönség** feltűnő olcsó árakon és rendkívüli választékban *Porter* Vilmos Nagy Áruházában a Szabadság-téren. Megérkeztek már az őszi és téli árúk is. *Írásbeli* rendelések a legnagyobb lelkiismeretességgel eszközöltetnek; helyben a házba is szivesen küld a cég próbaválasztékot. Városi és megyei telefon száma 324. Zsevró, box-calf és lakk cipők minden divatos alakban kaphatók, úgy férfiak, mint hölgyek számára. Tíz koronás bevásárlásnál minden vevő igényt tarthat egy életnagyságu ingyen fényképre, csupán a papírkeretért térítendő meg 3 korona.

Reklam-kisasszony.

(Egy szép hölgy szélhámoskodása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 25.

A bontakozó uj század érdekes speciálitása a modern nő. Van már női állomástönök, a minap esküdtekké választottak asszonyokat, a politikai életben Franciaországban nők csinálnak propagandát; szóval: az emancipáció terjed és hódít s a mit jó szerivel nem tudnak kicsikarni tőlünk a nők, csinálnak ők maguktól mindenféle jogokat maguknak.

Ujabb keletű azonban mindegyiknél az a típus, melyet egy zseniális párisi hölgy formált s ejtette vele bámulatba fél Európát. *Julie d'Ecue* a neve annak a szellemes asszonynak, a kivel a külföldi törvényszéki rovatában találkoztunk most, miután sok érdekességet halmozott eddigi szerepléseiben.

Julie d'Ecue egyike azoknak a szépséges nőknek, a kikből okvetlenül hercegnők lettek volna a léha Lajosok korában. Csupa szellem, csupa vakmerő ötlet; a kinek alkalmá volt vele néhány percig beszélgetni, azt meghódította lényének varázsával. E mellett feltűnő szépség is; olyan nő, a kit sétája alkalmával a férfiak egész csoportja követ. Ha megjelenik valahol, szenzáció támad. A mely vendéglőbe ebédelni jár, oda özönlök a férfiak sokasága szintén ebédelni. Ez a mágnesi ereje adta neki azt a gondolatot, a mely jövedelemhez juttatta, a nélkül, hogy az erényén csorba esett volna.

Párisban merült fel a zseniális szépség mintegy öt évvel ezelőtt. Egy Napoleon szakállas ur volt a kísérője, a kiről nem lehetett megtudni, vajjon a férje, vagy a . . . bátyja a szép asszonynak. *Paillard* híres éttermében, a hová járt szokott, özönével tódultak a szerelmetes férfiak, a kik az ő asztala közelében álló asztalokat valósággal belepték s költségek, hogy magukra vonják az ő figyelmét. És az ő figyelme csakugyan rájuk irányult: rövid mosoly mindegyik felé. Később a *Café Riche*ban is megfordult és a névtelen imádóinak roppant gárdája követte oda is. A párisi pletykák lájbszurnálja, a „*Gil Blas*”, állandóan irt erről a mesés hölgyről, a ki reklam-ladyje lett az elegáns vendéglőknek. Kitudódott, hogy rendes fizetést huz a mulatóhelyek tulajdonosaitól, a miért divatba hozza az ő helyiségeiket.

1899. őszén egyszerre eltűnt Párisból a reklam-lady. Állítólag valami porosz főúr szöktette meg. Hogy hová, azt senki sem tudta. Egy álló esztendeig hírét sem hallotta senki. Akkor aztán, Brüsszelben merült fel ismét, de csak rövid időre, mert átkelet a csatornán Anglia fővárosába. Ott a *Piccadilly*-cirkusz egyik

hangos café-restaurantjában kezdte meg a szereplését és csakhamar törzsalakja lett egy érdekes éjjeli zenés-klubnak, a hová színház után mulatni jár az elegáns férfi-társaság. Az ilyen klubok többnyire vállalatok; a tagsági díjak csak címül szolgálnak, minden más azonban vendéglői karakter. Minthogy Londonban éjjélkor minden nyilvános helyiséget bezárnak, csak a klubokban lehet mulatni. De ott azután alaposan verik a fontokat a nappali világosságban annyira hidegvérű, de villámvilágítás mellett kikapós gentlemanok.

A játék is járja és ömlik a pezsgő, mintha a *Themszéből* meritenék. Ezen a helyen, igen természetesen, óriási sikere volt *miss Julia*-nak, a gyönyörű francia hölgynek, ki immár attól sem idegenkedett, hogy tönkre tegye az ifju *W . . . lordot*, a ki 1901. márciusában föbe lötte magát a *Night Club* kapuja előtt. A londoni lapok annak idején erősen tárgyalták ezt a dolgot s a szép párisi hölgy jónak látta a ködös fővárosból egy kis kényeztetést tenni Oroszországba s onnan Németországba.

Berlin Sodomájában tetőpontra hágott az ő dicsősége. Pompás fogatai valóságos szenzációi lettek a *Siegesallee* kocsihozójának. Toiletteit megbámulta az arisztokrácia s kis palotája, a melyet a *Friedrich-Strassén* bérelt, hangos mulatságoknak lett a központja, a hová a gazdag fiatal tisztok és arisztokraták szinte tódultak.

Ebben a palotában minden este tánc és játék volt. *Baccarat* járta, a melyet egy *Napoleon*-szakállas ur adott, a kiről senki sem tudta, hogy micsoda szerepe van a házban, csak azt tudták, hogy ő a játékbank tulajdonosa, a ki maga nem játszik ugyan, de per centeket szed a játékban megforduló pénzből.

A múlt héten két fiatal tiszt, báró *T. L.* és lovag *M. R.* a játék folyamán összevesztett egymással. A szóváltásból tettelegességre került a dolog, mire *M. R.* lovag kardot rántott és fejbe ütötte a bajtársát, a ki véresen, alétan terült el a földön. Ez a botrány felhívta a rendőrség figyelmét a kedves palotára s törvényellenes dolgok miatt megidéztek a szép francia hölgyet. A rendőrségen ráismertek a kalandornőre, a kit Franciaországba fognak átkísérni, hogy ott feleljen néhány régebbi dolgáért.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **A házi ur és a lakó.** *B.* aradi háziurnak a múlt év májusán meggyült a baja a lakójával. *C.* ur, a lakó semmiképen sem akart fizetni, de elköltözni sem, mire a háziur ahhoz az eszközhöz folyamodott, amely a legradikálisabb: nem engedte a lakó butorait elvitetni. A lakó erre ráugrott és fejbe vágta a háziurat úgy, hogy ez sokáig magán viselte az ütés nyomát. Az ügy a járásbíró elé került, mely a lakót 30 korona, a háziurat pedig 10 korona pénzbírságra ítélte. A lakó megfélebbezte az ítéletet, mire ma az aradi törvényszék felelveteli tanácsa hozott az ügyben ítéletet, olyanformán, hogy a járásbíró ítéletét jóváhagyta.

§ **Petroék válópöre.** A szerencsétlenül kimult budapesti vén ékszerész, *Erdei* Jakab gyilkosa, *Petró* Józsefné, a börtönben ül és várja megérdemelt büntetését. Ismeretes, hogy a férje, *Petró* József asztalossegéd válópört indított ellene, mert nem akar hitvese lenni az asszonynak, ki olyan nagy szegényt hozott rá. Válókeresete következtében a budapesti törvényszék e hó harmincadikára tüzte ki a békéltető tárgyalást. A bíróság, noha a házasságot kétségtelenül fel fogja bontani, eleget téve a törvény rendelkezésének, házasságvédőt rendelt ki s ezzel a tiszttel *Wolf* Vilmos dr. ügyvédet bizta meg. *Petrónét* a börtönből fogják a tárgyalásra elővezetni.

NAPIREND.

Szeptember 26. Péntek. Róm. kath. naptár: Ciprián. — Protestáns naptár: Jusztina. — Görög-keleti naptár (szeptember 13.): Fölt. templom. — A nap két 5 óra 37 perckor, nyugszik 5 óra 32 perckor. — A hold két délelőtt, nyugszik 2 óra 28 perckor.

Közlöny-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11¹/₂—12¹/₂ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1¹/₂—2¹/₂ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekye-múzeum helyisége mellett díszterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változás nem várható.

Szeptember 27. Az aradi iparos-rekruták táncvigalma (Vass szálloda.) — Az egyesült ujarad-zsigmondházi önkéntes tűzoltó-egyesület szüreti mulatsága (Martinvendéglő.) — A jogügyi-bizottság ülése.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 25

Déltőzsde. Buzakinál mérsékelt, vételkedv korlátozott. Nyugodt irányzat mellett 36,000 métermázsra került forgalomba, tartott áron. Egyéb gabonafélék nyugodtak. Időjárás hűvös.

Zárás 12 órakor:

Buza októberre	6.88—6.89
Buza 1903. áprilisra	7.16—7.16
Rozs októberre	6.18—6.19
Rozs 1903. áprilisra	6.36—6.37
Zab októberre	5.65—5.66
Zab 1903. áprilisra	5.94—5.95
Tengeri szeptemberre	—
Tengeri 1903. májusra	5.59—5.60
Káposzta-repce októberre	11.70—11.80

Zárás 5 órakor:

Buza októberre	6.86—6.87
Buza 1903. áprilisra	7.15—7.16
Rozs októberre	6.15—6.16
Rozs 1903. áprilisra	6.30—6.31
Zab októberre	5.64—5.65
Zab 1903. áprilisra	5.93—5.94
Tengeri szeptemberre	—
Tengeri 1903. májusra	5.55—5.56
Káposzta-repce októberre	—

Zárás 5 órakor:

	korona
Oszták hitelrészvény	688.25
Magyar hitelrészvény	726.—
Leszámítolóbank részvény	459.50
Rima-Murányi vasmű részvény	495.—
Oszták-magyar államvasúti részvény	715.25
Közuti vasút	622.50
Városi villamos vasút részvény	329.—

S z e s z ü z l e t.

— Szeptember 25. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.

Száritott mosók 12'80—13— korona mmásanként.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Szeptember 25. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban 104—6 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 113—4 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm súlyban 112—3 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő súlyban 111—2 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban 111—3 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm súlyban 110—2 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban 108—9 fillérig.

Sertésleltétel. Szeptember hó 22. napján volt készlet 48,229 darab, szeptember hó 23. napján főlhajtott 839 darab, szeptember hó 23. napján elszállított 684 darab, szeptember hó 24. napján naradt készlet 48,384 darab. — Uzlet: Tartott árak mellett változatlan.

CSARNOK.

Jegyzetek az aradi vár ostromáról.

Irta: Galsai Kovács Ernő, [11]

1848—49. honvédőrnagy.

(Folytatás.)

Ahogy elindultunk, hallottuk a csálai erdő melletti hídőnkéni az ágyudörgést, ahova tehát az ellenséges lovasság már megérkezett, ennél fogva nem is arra vettük utunkat, hanem az ujaradi molnárházak felé, ahol sziatén átjárásunk volt egy kötél-kompon a Maroson.

Azonban Uj-Aradról ide menve a Maros partján kellett jó darabot mennünk, ahova pedig a várbeli ágyukkal lőni lehetett és kivoltunk téve az ágyugolyóknak, amit a várbeliek nem is mulasztottak el, mert amint arra a szabadtérre értünk, minden ágyujából a várnak, melyek ez irányban szolgáltak, a legbevesében ágyuztak reánk és a golyók mint a lapdák ugráltak közöttünk. Ezen alkalommal kicsinyben mult, hogy én is életemet itt nem vesztettem.

Itt a Maros partján szerencsénkre egy árok huzódott, amelybe én embereimmel bementem és mentünk tovább és mindig a vár felé nézve, hogy amint ott a vár ormán ágyu füstöt látam fellobbani, lebuktunk az árokba. A többi közt egyszer szintén i-buktam, utánam jött Szárnyasi János 2-od ő. mesterem, ki megbóttolva bennem szintén elbukott és abban a pillanatban repült el felettünk egy ágyugolyó, mely felettünk az árok partját érintette.

Ekkor tehát ebbeli vigyázatommal mentetem meg az életemet s Szárnyasi őrmester is azért, hogy belém botolva szintén utánam bukkolt az árokba megmen-kült a haláltól. S erre a komphoz mentünk, amelyen zsufolva volt ember-ember hátán, lassankint mind áthajóztunk a tulpartra.

Én ekkor összerogyásig elvoltam fáradva, amelyhez hozzájárult, hogy a hideg végett nehéz szürkőpeny volt rajtam, a derekamon egy sádkendőben pedig két hosszú pisztoly volt dugva, az atyámnak legénykorából valók, amelyeket használat nélkül hiába hurcoltam magammal egész napon át.

Amint a Maros tulsó partjára értem, azonnal a földre vettem magam pihenni.

A szürőmet meg átadtam Oswald nevű főhadnagynak, ki lovon ülve usztatott át a Maros vizén s nakig vizes lett s amellelt kicsinyben mult, hogy lovastól bele nem fult a vízbe.

Ez alatt meg a csálai hídőnkéni dörögtek az ágyuk, mert a seregünknek egy része, mely Uj-Aradon a temető körül volt, arra vonult s utána nyomult az ellenség zöme is, úgy, hogy az ellenségnek 10 ágyuja tövöldözte a hídőnt, de ott volt egy híres aradi tűz-r, Kun József biharmegyei Péterszegről való, aki 2 ágyujával annyira távol tartotta az ellenséget, hogy a mi-eink ágyuinkkal együtt, mind átjöhettek a Maroson.

Veszteségünk volt azon hitvány csatában az a két ágyu, amelyekkel Kis-Szt.-Miklósnál az oszták cseh tüzeink az ellenséghez átszöktek; továbbá 150 hiányzó emberünk, kik közül 40 halott és 65 sebesült volt.

Arad városának azért ismét bűnhődni kellett, mert a szegény várost déltől egész késő estig ágyuzták.

Az én századomból csak oláh nemzetiségű honvédek hiányoztak, kik minden esetre, miután folytonosan velem voltak és elesni őket nem láttam, se nem hallottam, az ellenséghez, az ő fajokkoraikhoz átszöktek s többet róluk nem is hallottunk semmit Gondolták, hogy a 20 fillért, mit beszálláskor kaptak, elég volt eddig szolgálni.

Tehát megint egy kudarcot vallottunk, a melynek következményei azonban sokkal súlyosabbak voltak az előbbieknél, mert a várban eleség hiányában, már öt nap óta ettek lóhúst, most pedig 300 szekér eleséget hoztak a várba.

Azonkívül megszaportították a várőrségnek a számát és ami szegény Aradvárosára a legvészterhesebb volt, a városnak ágyuzására Temesvárról 30 és 60 bombamozsarakat hoztak a várba, amelyekkel azután majd másképp fog lehetni szegény Aradvárosát elpusztítani, mint az eddigi tömött golyók és gránátokkal.

Nagy szerencsétlenségére volt ennek a szegény városnak Máriássy itteni parancsnoksága. De most már a keservnek a korszója egészen megtelt. Panasz után panasz és kérelem ment a kormányhoz Máriássynak eltávolítása iránt, még végre a kormány csakugyan elhatározta magát arra, amit Arad városa már annyi idő óta epedve várt.

A sok közül ma Máriássynak egy utóbbi baklövését keli felemlítenem.

December 15-én a kávéházban voltam Máriássyval, midőn egy ember lenkedezve fut hozzánk azon hírrel, hogy Glogovác falu felé, hol nekünk hajókon ezer mázsa sónk állott, az ellenség közeleg két ágyuval a sőt elveendő és

hogy ennek az őrizetére oda vezényelt két század nemzetőr nem fog ellentáthatni, kérnek tehát rögtön segítséget.

Es mit tett Máriássy? Osszeszidta az embert, hogy hazudik, csak az aradiakat akarja ijeszteni és ha nem hallgat, azonnal elfogatja és bezáratja.

Minek a következménye az lett, hogy az ellenség onnan a két század mezőtört elkergette és a sőt elvette!

Ezen a napon érkezett hozzánk Aradra három század jól felfegyverezett, minden szükséges ruházattal és felszereléssel ellátott Lehel-huszár a 14. számú huszárezredből Mészöly Farkas őrnagy vezénylete alatt.

Ezt a huszárezredet a jászok és a kunok állították ki azért is lettek Lehel-huszároknak nevezve.

Ruházatuk igen tetszetős volt.

(Folytatása következik.)

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1902. évi május hó 1-től. —

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 4.45	Személyvonat d. u. 3.32
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsínról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Gyorsvonat reggel 8.08
Soborsínig délután 2.04	Személyvonat d. e. 10.50
Személyvonat d. u. 4.07	Radnáról délután 2.36
Radnára délután 6.35	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.18	Személyvonat este 8.57
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 7.10	Személyvonat reggel 8.35
Személyvonat d. u. 4.11	Vegyesvonat este 7.06
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonczról szm. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Gurahonczig szm. du. 4.30	Személyvonat este 6.56

Május 1-től bezárólag szeptember 30-ig ünnep-és vasárnap, valamint a radnai böcsőnapokon jön Radnáról egy vegyesvonat este 8 óra 23 perckor.

NYILTÉR.*

BORHOZ LEGJOBB!!

KITUNO ASZTALIVIZ

és

1695

NYÁLKAOLDÓ GYÓGYITAL.

Ügyes

Lapkihordók

heti fizetéssel felvétetnek az

Aradi Közlöny

kiadóhivatalában.

Telefon 369. szám.

Telefon 369. szám.

Holtzer József

uri szabósága

Aradon,

Vörösmarty-utca 1. szám.

**Női felöltők,
gallérok, köpenyek,
kabátok.**

**Férfi, fiu, gyermek-
ruhák, felöltők
nagy raktára.**

Oriási választék, meglepő olcsó árban!

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.

140361—1902. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a vasúti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák kalapok, ruha- és fehérművek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább

felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adni:

állomáson 1. évi szeptember hó
Bpest nyugoti 29-én d. e. 9 óra
Budapest, 1902. szeptember
havában.

Az igazgatóság.

(Utánnymás nem díjazatik.)

23955—1902.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönségének 1903. évre vonatkozó költségelőirányzata, úgy a városi tiszti nyugdíj-alapnak 1903. évi költségelőirányzata, a tanácsnak és a hármass bizottságnak üléséről felvett jegyzőkönyvek, valamint a bevétel és kiadás tételeit felvilágosító mellékletek **folyó évi szeptember hó 25-től október hó 9-ig bezárólag** a városháza tanácstermében közszemlére kitétetnek.

Szabadságában áll azokat minden adózó polgárnak megtekinteni és azokra netáni észrevételeiket írásban a folyó évi október hóban megtartandó rendes havi közgyűlés előtt legalább 5 nappal a tanácshoz betérjeszteni.

Arad, 1902. évi szeptember hó 12.

A városi tanács.

1686

4323—1902. tksz.

Hirdetmény.

Szemlak község telekkönyvei a község tulajdonát képezett legelő egyénekenkénti megosztása következtében az 1869. évi 2579. L. M. Sz. szabályrendeletre képest átalakítatnak és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. XXIX. az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. törv.-cikkek a tényleges birtokosok tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. t.-cikkből szabályozott eljárás kapcsolatosan foganatosítatik.

E célból az átalakítási tervezetek hitelesítése és ezzel kapcsolatosan a tényleges birtoklás alapuló eljárás Szemlak községében 1902. évi november hó 3-án délelőtt 9 órakor veszi kezdetét.

Ennélfogva felhivatnak:

1. Az összes érdekelt, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netaláni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása után a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik szerzők irányában többé nem érvényesíthetik.

2. Mindazok, kik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel.

3. mindazok, kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírást az 1886. XXIX. t.-cikk 15—18, és az 1889. XXXVIII. t.-cikk 5. 6. 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azzal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésre engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg- és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek; és

4. Azok, kiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog vagy egyéb megszűnt jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyancsak az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve hogy a törlési engedély nyilvánítása végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

A pécskai kir. bíróság, mint telekkönyvi hatóság 1902. évi szeptember hó 15-én.

Jakó,

kir. albiró.

Szabizadás, Hónaljizzadás

ellen

egyedüli és biztos hatású szer a Hajós-féle

Általános hintőpor,

(Tanno-salicyl. comp.)

mely sem bőrt, sem fehérműt nem piszkít. Használata nagyon egyszerű és kényelmes, néhányszori behintés után a lábizzadás és a vele járó kellemetlen szag teljesen megszűnik.

Ára egy doboznak 35 krajczár.

Cséplőgéptulajdonosoknak nélkülözhetetlen!!

Elsőrendű készerekkel ellátott

Mentő-szekrény

előírás szerint összeállítva darabja 5 forint.

Hiányos mentőszekrények jutányosan kiegészítetnek.

Kapható egyedül:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyszeri laboratóriumában

Arad, Andrassy-ter 22. sz., a megyeházzal szemben.

Belvilágosításokat teljesen ingyen ad a
kiadóhivatal:
József főherceg-ut 22. szám.
☛ Telefon szám: 151. ☛

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tulajkozódásnál kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetések felvételnek a
kiadóhivatalban:
József főherceg-ut 22. szám.
☛ Telefon szám: 151. ☛

Ezen rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűből 8 fillér. — Cseledek kereső vagy cseledek ajánkozó apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50-60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárulási helyein.

**Apró hirdetésekre
szolgáló levelezőlapok kaphatók
Aradon:**
Révész Mándor
könyvkereskedésben, Szabadsg-tér és Porray-utca sarkán.
Ifj. Klein Mór
könyvkereskedésben, Atzél Péter-utca.
Kerpel Izsó
könyvkereskedésben, Andrássy-tér.
Kubina Béláné
papírkereskedésben, Hunyadi-utca.
Keppich Zsigmond
papírkereskedésben, Andrássy-tér.
Ozv. Hammerschlag L.-né
dehányszedésben, Andrássy-tér.
Lészay Sándor
dehányszedésben, Andrássy-tér.
Kis tőzsdében
Templom-utca.
Kohn László
Waggongyárban.
Hoffmann József
Nézőkereskedésben, Porray-utca.

Panker Viktor
műlakatos, Fácán utca 6 sz. egy oszlopos borsajtó eladó. Megrendelések elfogadtnak, pontosan szállíthatnak. 1596

Elköltözés miatt
november elsejére, esetleg előbb, kiadó egy utcai lakás 4 szoba, mellékhelyiségek és kertel. Bővebbet Kápolna utca 21. 1666

Tanulók
heti fizetéssel felvételnek az Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdájában és könyvkötészetében.

Szöke 8.
Levele van a szokott helyen. Vitesse el onnan! 5022

Kelybéli pénzügyintézet
díjazás nélkül ajánkozik, szerzendő gyakorlat céljából, kereskedelmit végzett, 28 éves, mérlegképes könyvelő. Szíves értesítést kér a kiadóhivatalába. 1676

Teljes ellátást
keresek intelligens izr. családnál október 1 től, lehetőleg a waggongyár közelében. Szíves megkereséseket az ár megjelölésével „Magánhivatalnok” cím alatt a kiadóhivatal továbbít. 1678

Eladó ház!
Dezső-utca 1/a. számú felemeletes ur. lakház, szép kerttel, igen előnyös áron eladó. Bővebbet ugyanott a háztulajdonosnál. 1679

Csillag . . .
Jelzett időben nem leszek Aradon. Legyen kegyes későbbi határidőt meghatározni és ezen lap kiadóhivatala útján ismert czímen azt velem tudatni. 5023

Kitűnő hangu
Schunda-féle czimbalom eladó méltányos áron. Megtekinthető Krispin J. zenemű-kereskedésében. 5021

Borszivattyúk
3 évi jótállással
(ingyen javítás)

Hőnig Frigyes
harangöntőnél
Rákóczi-utca 28. sz.
Ugyanott
tüzi fecskendők,
kutak és gummi tömlők
gyári áron.
Javítások elfogadtnak.

Pályázati hirdetmény.

Seprős és vidéke fogyasztási szövetkezetében az üzletvezetői állás üresedésbe jön.

Üzletvezető javadalmazása: évi 1200 korona és a bruttó forgalom $\frac{1}{2}\%$ természetbeni lakás, fűtés és világítás.

1000 korona cautio és személyes bemutatkozás megkívántatik.

Rozvány József,
elnök.

Telefon 322.

Első rendű hasított
Tölgy

szőlőkarók

6 és 7 láb hosszúságban kaphatók a legjutányosabb árban a ter-
novai állomáson.

Klein B. Vilmos

Arad Petőfi-utca 1. sz.
A karók kocsival is elvihetők a
tauczi országút melletti rak-
tárból. 704

Nagyobb lakás kerestetik irodául

folyó évi november hó 1-sőre.

Értekezhetni a dohánybevaltó felügyelőség (pénzügyi palota). 1655

Minden vevő fényképkedvezményben részesül.

Megérkeztek

a legújabb divatu

fiu gyermek és leány

kalapok! sapkák!

a vadászati idényre fegyverek!

Táskák és töltények.

ZIMMERMANN és EISELE

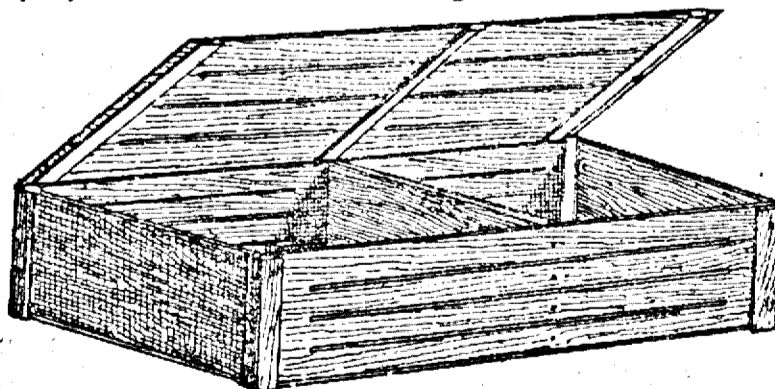
a „Zöld papagájhoz”.

ARAD, Templom-utca sarkán.

Óriási választék 1 koronás nyakkendőben.

MUNK II. ÉS FIAI
gőzfűrés-, parket-, hordó-, láda-, bot- és faárugyár
Maros-Szlatina, Aradmegye.

Ajánlják szőlőszállításra legalkalmasabbnak elismert

szabadalmazott farekeszeiket,

legújabb

szőlő-állványaikat

és a csomagoláshoz szükséges

fagyapotot.

Kedvezményes szállítási díjak.

Fagyapot minden rekeszhez ingyen.

Képviselő: SCHÄFFER HENRIK, Arad,

Andrássy-tér, Bing-ház. — Telefon 208. sz. 1574